

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014-2020
ΜΟΝΑΔΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΔΑ:

Αθήνα, 11 / 05 / 2018

Αρ. Πρωτ.: 3886

Ταχ. Δ/νση : Λ. Αθηνών 54 - 56
Ταχ. Κώδικας : 104 41 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Μ. Τσάρα, Β. Δελλής, Ε. Γολεγού
Τηλέφωνο : 210 5275084, 2105275226,
2105275209
Fax : 210 5275270
Email : mtsara@mou.gr, edellis@mou.gr,
igolegou@mou.gr

ΘΕΜΑ: Λεπτομέρειες εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» και 16.1 - 16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
 - 1.1 Του ν.4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 17/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16-06-2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν.3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις» και ιδίως την παράγραφο 2 του άρθρου 69 αυτού, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Α' 265).
 - 1.2 Του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).

- 1.3 Του ν.3874/2010 «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» (Α' 151), όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 40 και 41 του ν.4235/2014 (Α' 32) και το άρθρο 65 του ν.4389/2016 (Α' 94).
- 1.4 Του π.δ.97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).
- 1.5 Του π.δ.73/2015 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 116).
- 1.6 Του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
- 1.7 Του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.
- 1.8 Του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.
- 1.9 Του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 640/2014 της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
- 1.10 Του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων.
- 1.11 Του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 808/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του

κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

- 1.12 Του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 809/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
- 1.13 Του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 908/2014 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους κανόνες σχετικά με τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια.
- 1.14 Της υπ' αριθμ. 74391/ΕΥΚΕ2634/13-07-2016 εγκυκλίου του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
- 1.15 Της υπ' αριθ. 282966/09-07-2007 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ» (Β' 1205).
- 1.16 Της υπ' αριθ. 24944/20-09-2016 Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Αναδιάρθρωση, των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020» (Β' 3066).
- 1.17 Της υπ' αριθ. 1065/19-04-2016 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων με θέμα «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020» (Β' 1273) .
2. Την υπ. αριθ. C (2015) 9170/11.12.2015 Απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) και ειδικότερα το σημείο 8.2.15 «Μέτρο 16 – Συνεργασία (άρθρο 35)» όπως κάθε φορά ισχύει.
3. Την υπ' αριθ. 2545/17.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3447) ΚΥΑ «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ ΠΑΑ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) Α. Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και Β. Στις Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ»

4. Το υπ' αριθ. 2353/27-09-2016 έγγραφο της ΕΥΔ ΠΑΑ περί Περιφερειακής κατανομής πόρων εκχωρούμενων μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014 – 2020, όπως ισχύει κάθε φορά.
5. Τις αποφάσεις – συμπεράσματα της από 4-4-2016 1ης συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 όπως διαμορφώθηκαν στην από 15-12-2017 4^η Συνεδρίαση της ίδιας Επιτροπής όσον αφορά στα κριτήρια επιλογής των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5.
6. Τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ με το υπ' αριθ. 858/21-03-2018 έγγραφό της.
7. Τη σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ με το υπ' αριθ. 25335/16-03-2018 έγγραφό του.
8. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Απόφασης δεν προκαλείται δημόσια δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τον καθορισμό λεπτομερειών εφαρμογής και άλλων διατάξεων για τα Υπομέτρα 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» και 16.1 -16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Μέτρου 16 «Συνεργασία» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα αφορά στο πλαίσιο εφαρμογής των ακόλουθων Υπομέτρων:

A. Υπομέτρο 16.1- 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 στο οποίο περιλαμβάνονται δύο Δράσεις:

- Δράση 1: Ίδρυση (δυνητικών) Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας
- Δράση 2: Υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (project) των Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας

B. Υπομέτρο 16.1 - 16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 στο οποίο περιλαμβάνονται δύο Δράσεις:

- Δράση 1: Δημιουργία συνεργασιών, ίδρυση Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ, με σκοπό την προώθηση δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό για την προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

- Δράση 2: Υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (project) των συνεργασιών με σκοπό την προώθηση δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό για την προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Οι δύο Δράσεις και στα δύο Υπομέτρα αντιστοιχούν και σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση / Δράση 1 αφορά στις ενέργειες που πραγματοποιεί η δυνητική Ε.Ο. για τη σύσταση και την εξεύρεση και άλλων εταίρων / μελών ενώ στη δεύτερη φάση / Δράση 2 η Ε.Ο. έχει πλέον συσταθεί και υλοποιεί το επιχειρησιακό σχέδιο.

Οι ανωτέρω Δράσεις υλοποιούνται σε ξεχωριστούς κύκλους ενιαίας πρόσκλησης.

Το Υπομέτρο 16.1-16.2 υλοποιείται από τη Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) σε εθνικό επίπεδο και τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών (ΕΥΔ ΕΠ) σε περιφερειακό επίπεδο, μέσω ενιαίας πρόσκλησης.

Οι ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών υλοποιούν το τμήμα εκείνο του Υπομέτρου που τους έχει εκχωρηθεί. Η εκχώρηση αφορά σε ποσοστό 40% του συνολικού προϋπολογισμού του Υπομέτρου για προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας που χαρακτηρίζονται ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ ή συνεργασίες με φορείς εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας, εφόσον το σύνολο των μελών που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας έχουν έδρα στη συγκεκριμένη Περιφέρεια.

Το υπόλοιπο μέρος του συνολικού προϋπολογισμού υλοποιείται από τη Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ).

Το Υπομέτρο 16.1 - 16.5 υλοποιείται από τη Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ).

Άρθρο 2

Στόχος των Υπομέτρων

Το Μέτρο 16 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 έχει σκοπό την προώθηση της συνεργασίας φορέων που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό τομέα.

Στο πλαίσιο των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5, δίνεται η ευκαιρία για την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, την εφαρμογή νέων, καινοτόμων διεργασιών στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και στον τομέα των τροφίμων, όπως επίσης και για την αναζήτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών και πρακτικών παραγωγής που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος αλλά και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Οι δράσεις που θα αναληφθούν εμπίπτουν απαραίτητα στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και στη συνέχεια μπορεί να εμπίπτουν και στον τομέα των τροφίμων εφόσον αυτά αποτελούν προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης με την

προϋπόθεση ότι οι δράσεις αυτές αφορούν πιλοτική εφαρμογή της βασικής έρευνας και όχι ανάπτυξη αυτής.

Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι η στήριξη της ίδρυσης και λειτουργίας Επιχειρησιακών Ομάδων της «Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας» μέσω των δύο Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5 και της υλοποίησης των αντίστοιχων επιχειρησιακών σχεδίων.

Ειδικότερα, το Υπομέτρο 16.1 - 16.2 στηρίζει την ανάπτυξη συνεργασιών, μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ, για δράσεις σχετικές με την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών και τεχνολογιών στον αγροτικό τομέα με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στην πρωτογενή παραγωγή (γεωργικές εκμεταλλεύσεις) και στο τομέα των τροφίμων, όπως:

- Την παραγωγή ασφαλέστερων και υψηλότερης διατροφικής αξίας ~~πιο υγιεινών~~ τροφίμων που απευθύνονται είτε στο συνολικό πληθυσμό είτε σε ειδικές κατηγορίες.
- Τη διασφάλιση της μοναδικότητας των πιστοποιημένων γεωργικών προϊόντων.
- Την αξιοποίηση των παραπροϊόντων της γεωργικής παραγωγής και των υποπροϊόντων της ζωικής παραγωγής για την παραγωγή ζωοτροφών.
- Την ανάδειξη των ιδιαίτερων διατροφολογικών χαρακτηριστικών των γεωργικών προϊόντων και τη συμβολή τους στην υιοθέτηση προτύπων υγιεινής διατροφής (όπως τροφές πλούσιες σε Ω3, σε φυσικά ακόρεστα, χαμηλών θερμίδων) ή παραγωγής τροφίμων που ανταποκρίνονται σε ειδικές διαιτητικές ανάγκες.
- Την καλύτερη ενσωμάτωση στη τροφική αλυσίδα προϊόντων της ελληνικής κτηνοτροφίας.
- Καινοτόμες και συνεργατικές πρακτικές για την παραγωγή και χρήση ζωοτροφών.
- Νέες μέθοδοι και πρακτικές για την ευζωία και προστασία των παραγωγικών ζώων.
- Δημιουργία νέων προϊόντων γάλακτος και κρέατος.
- Χρήση νέας τεχνολογίας και συστημάτων πληροφορικής για την παρακολούθηση και διαχείριση του ζωϊκού κεφαλαίου και του μικροκλίματος της κτηνοτροφικής μονάδας.

Το Υπομέτρο 16.1 - 16.5 στηρίζει την ανάπτυξη συνεργασιών, μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων, για την αναζήτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών και πρακτικών παραγωγής που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, όπως:

- Τη μείωση της κατανάλωσης ύδατος μέσω της υιοθέτησης προηγμένων αρδευτικών συστημάτων και την υιοθέτηση γεωργίας ακριβείας.
- Τη μείωση του όγκου αλλά και της σύνθεσης των εισροών (μείωση χρήσης λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, υιοθέτηση νέων ποικιλιών που είναι καλύτερα προσαρμοσμένες στις τοπικές εδαφολογικές, υδρολογικές και κλιματικές

συνθήκες, την αξιοποίηση των ΑΠΕ για την υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων, την αντικατάσταση της χημικής λίπανσης).

- Την υιοθέτηση φιλικότερων γεωργικών πρακτικών αλλά και την υιοθέτηση καλλιεργειών για την αξιοποίηση φτωχών σε οργανική ουσία και θρεπτικά στοιχεία εδαφών.
- Την εξοικονόμηση ενέργειας (θερμομόνωση, νέα συστήματα κλιματισμού).
- Ανακύκλωση και διαχείριση αποβλήτων και λυμάτων.

Άρθρο 3

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης ισχύουν οι ορισμοί:

α) των Κανονισμών (ΕΕ) 1303/2013 και 1305/2013 και

β) του άρθρου 61 του ν. 4314/2014 (Α' 265).

Πέραν των ορισμών της παρ. 1 ισχύουν και οι ακόλουθοι ορισμοί:

2. Επαγγελματίας Αγρότης: Όπως ορίζεται στο ν.3874/2010 «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» (Α' 151), όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 40 και 41 του ν.4235/2014 (Α' 32) και το άρθρο 65 του ν.4389/2016 (Α' 94).

Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων: Συστάθηκε με βάση το άρθρο 19 του Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), οι Κλαδικοί Εθνικοί ΑΣ και Κλαδικοί ΑΣ, οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί και το Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ): Το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής ΠΣΚΕ) περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την υλοποίηση των Υπομέτρων. Οι διαδικασίες αφορούν ενδεικτικά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης, στην αξιολόγησή τους, στη βαθμολόγησή τους, στις τροποποιήσεις και ανακλήσεις πράξεων, στην υποβολή αιτημάτων πληρωμής, στον διοικητικό τους έλεγχο και γενικότερα στην εφαρμογή και διαχείριση με ηλεκτρονικό τρόπο των πράξεων υλοποίησης του Υπομέτρου.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ): Αποτελεί το πληροφοριακό σύστημα για την υλοποίηση των μέτρων, υπομέτρων και δράσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 4314/2014. Επιτρέπει δε, τη διασύνδεση με το ΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ.

Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας (ΕΣΚ)» (European Innovation Partnership for Agricultural productivity and Sustainability (EIP-AGRI)): Είναι μία από τις 5 συμπράξεις καινοτομίας που ξεκίνησαν με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2012 (COM (2012) 79). Στόχος της “είναι η ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού και βιώσιμου τομέα της γεωργίας και δασοκομίας που «επιτυγχάνει περισσότερα με λιγότερα». Συμβάλλει στη διασφάλιση σταθερής παροχής τροφίμων, ζωοτροφών και βιοϋλικών και στην αειφόρο διαχείριση των βασικών φυσικών πόρων από τους οποίους εξαρτώνται η γεωργία και η δασοκομία, οι οποίες λειτουργούν αρμονικά με το περιβάλλον. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ΕΣΚ-AGRI φέρνει σε επαφή τους φορείς καινοτομίας (αγρότες, συμβούλους, ερευνητές, επιχειρήσεις, ΜΚΟ κ.λπ.) και συμβάλλει στη δημιουργία γεφυρών μεταξύ έρευνας και πρακτικής”. Περισσότερες λεπτομέρειες στην σχετική ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en>.

Δίκτυο ΕΣΚ (EIP-AGRI Network): Το Δίκτυο ΕΣΚ έχει σκοπό τη στήριξη της «ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» καθιστώντας δυνατή τη δικτύωση των επιχειρησιακών ομάδων, των συμβουλευτικών υπηρεσιών και των ερευνητών. Το Δίκτυο ΕΣΚ θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 53 του καν. 1305/2013 και ανάμεσα στα καθήκοντά του περιλαμβάνεται και η συλλογή και η διάδοση πληροφοριών στο πεδίο της ΕΣΚ, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών πορισμάτων και νέων τεχνολογιών σχετικά με την καινοτομία και την ανταλλαγή γνώσεων, καθώς και των ανταλλαγών στον τομέα της καινοτομίας με τρίτες χώρες.

Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ): Η δικτύωση στον αγροτικό χώρο έχει ευρέως αναγνωριστεί και υιοθετηθεί ως εργαλείο – κλειδί για την υποστήριξη και την προώθηση της βιώσιμης αγροτικής ανάπτυξης. Η κύρια προστιθέμενη αξία της δικτύωσης είναι η εξεύρεση λύσεων σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές, μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών, καθώς και της ενθάρρυνσης του διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών. Η δικτύωση αυτή πραγματοποιείται μέσω του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου.

Επιχειρησιακή Ομάδα (Ε.Ο.): Ο πλήρης όρος είναι «Επιχειρησιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας». Νοούνται οι ομάδες φορέων που συνεργάζονται στο πλαίσιο ενός έργου για την επίτευξη πρακτικών λύσεων σε ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ή την αξιοποίηση μιας καινοτόμου λύσης και το έργο τους αυτό χρηματοδοτείται από την Αγροτική Αναπτυξιακή Πολιτική της ΕΕ. Μια Επιχειρησιακή Ομάδα αποτελείται από πολλούς συνεργάτες / εταίρους με κοινό ενδιαφέρον για ένα συγκεκριμένο, πρακτικό σχέδιο καινοτομίας. Τα μέλη που εμπλέκονται σε μια Επιχειρησιακή Ομάδα θα πρέπει να αποτελούν ένα συνδυασμό εκπροσώπων της πράξης / πρακτικής εφαρμογής, της παραγωγής, της

επιχειρηματικότητας και της επιστήμης. Για παράδειγμα, κάποιοι αγρότες, επιστήμονες, επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα και άλλοι.

Δυνητική Ε.Ο.: Είναι η συνεργασία που εγκρίνεται σε συνέχεια υποβολής αίτησης στήριξης στη Δράση 1 και κατά τη διάρκεια υλοποίησης της εν λόγω Δράσης αναζητά και άλλα μέλη να συμπράξουν σε αυτή προκειμένου να υποβάλει αίτηση στήριξης στη Δράση 2.

Διαμεσολαβητής Καινοτομίας (Innovation Broker): Είναι το φυσικό πρόσωπο ή ο φορέας που αναλαμβάνει το έργο που αφορά στην ανακάλυψη των καινοτόμων ιδεών, την επιλογή των πλέον κατάλληλων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παραγωγικών μονάδων που μετέχουν στην Ομάδα, προωθώντας την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων σε ένα κοινό πρόβλημα ή για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων, τη διασύνδεση των εταίρων της επιστημονικής – ερευνητικής κοινότητας με τους παραγωγικούς φορείς, την προετοιμασία εργασιών με θεματικές ομάδες ή δίκτυα ώστε να έρθουν σε συνεργασία τα ενδιαφερόμενα μέλη. Ο Διαμεσολαβητής έχει ρόλο έως και το στάδιο της υποβολής αίτησης στήριξης στη Δράση 2.

Διευκολυντής Καινοτομίας (Innovation Facilitator): Πέρα από την διαμεσολάβηση για τον σχηματισμό της Επιχειρησιακής Ομάδας, υπάρχουν μία σειρά από πρόσθετες υπηρεσίες καινοτομίας που πιθανά να χρειάζεται η Ε.Ο. στην περίπτωση υλοποίησης του έργου της Δράσης 2. Τέτοιες υπηρεσίες είναι για παράδειγμα η προώθηση της καινοτομίας, η συγκέντρωση, επεξεργασία δεδομένων κατά τη φάση της πιλοτικής λειτουργίας, η αλλαγή παραμέτρων για την βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων, η οργάνωση συζητήσεων – συναντήσεων για συγκέντρωση ιδεών (brainstorming), η εμπύχωση ομάδων, ο συντονισμός για την επικοινωνία μεταξύ των μελών της Ε.Ο. που προέρχονται από διαφορετικούς επαγγελματικούς και επιστημονικούς χώρους, καθώς και η μέριμνα για τη διάχυση και τη διάδοση των αποτελεσμάτων και των γνώσεων του έργου.

Τις υπηρεσίες αυτές μπορεί να παρέχει ο Διευκολυντής Καινοτομίας κρατώντας ταυτόχρονα ενεργό το ενδιαφέρον των μελών της Ε.Ο. για την καινοτομία και τα αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου.

Μία συνεργασία αφορά σε περιφερειακό επίπεδο όταν: η εφαρμογή σχεδίου δράσης ή επιχειρησιακού σχεδίου σχετίζεται με προϊόν περιφερειακής εμβέλειας που χαρακτηρίζεται ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ ή με συνεργασία φορέων εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας ως προς τα μέλη της Ε.Ο. που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας.

Μία συνεργασία αφορά σε εθνικό επίπεδο όταν: η εφαρμογή σχεδίου δράσης ή επιχειρησιακού σχεδίου αφορά σε συνεργασία φορέων (λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των μελών της Ε.Ο. που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας), πέραν της μίας Διοικητικής Περιφέρειας.

Η συμμετοχή ως μέλους στην Ε.Ο. διεπαγγελματικής οργάνωσης καθιστά τη συνεργασία εθνικού επιπέδου.

Μία συνεργασία αφορά σε διακρατικό επίπεδο όταν: η εφαρμογή σχεδίου δράσης ή επιχειρησιακού σχεδίου αφορά σε συνεργασία φορέων που προέρχονται και από άλλα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την προϋπόθεση ότι το μέλος που δραστηριοποιείται σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό / κτηνοτροφικό τομέα και στο τομέα των τροφίμων να έχει έδρα στην ελληνική επικράτεια.

Άρθρο 4

Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης, Εφαρμογής, Παρακολούθησης, Ελέγχου, Αναγνώρισης και Εκκαθάρισης Δαπάνης

1. Αρμόδιες Υπηρεσίες για τη Διαχείριση, τον Συντονισμό, την Παρακολούθηση και την Υλοποίηση της Εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1-16.5 του ΠΑΑ 2014-2020, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, είναι οι οριζόμενες στο άρθρο 62 του Νόμου 4314/2014.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΔ ΠΑΑ) 2014 – 2020 είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την υλοποίηση των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5 εξαιρουμένων των αρμοδιοτήτων που έχει εκχωρήσει στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών και στην ΕΥΕ ΠΑΑ (άρθρο 65 του Ν.4314/2014), σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου.
3. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) 2014-2020 έχει την ευθύνη για την έκδοση θεσμικού πλαισίου των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5, την εφαρμογή, υλοποίηση καθώς και την παρακολούθηση και τον συντονισμό των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών ως Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.) για το τμήμα εκείνο του Υπομέτρου 16.1 -16.2 που υλοποιείται από τις Περιφέρειες.
4. Ως ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.) ορίζονται η ΕΥΕ ΠΑΑ και οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών της χώρας.
5. Αρμόδιος φορέας πληρωμών είναι ο ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος έχει την ευθύνη καταβολής των ενισχύσεων.

Άρθρο 5

Κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης

1. Η Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου 16.1 – 16.2 έχει κατανεμηθεί κατά ένα τμήμα στις Περιφέρειες για συνεργασίες που θα υλοποιηθούν και θα αφορούν σε προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας (ΠΟΠ, ΠΓΕ) ή συνεργασίες με φορείς εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας σύμφωνα με το υπ' αριθ. 2353/27-09-2016 έγγραφο της ΕΥΔ ΠΑΑ περί Περιφερειακής κατανομής πόρων εκχωρούμενων μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014 – 2020, όπως ισχύει και όπως θα εξειδικευτεί στην πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.
2. Η Δημόσια Δαπάνη που υπολείπεται του ποσού που έχει κατανεμηθεί στις Περιφέρειες αποτελεί το εθνικό σκέλος.
3. Το συνολικό ποσό των προς διάθεση πόρων των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1-16.5 θα εξειδικεύεται στην πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης. Στην περίπτωση που ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων στήριξης που κατατεθούν σε κάθε Περιφέρεια υπολείπεται της δημόσιας δαπάνης που έχει κατανεμηθεί σε κάθε μία από αυτές τότε με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων δύναται να μεταφερθεί το επιπλέον ποσό της δημόσιας δαπάνης είτε σε άλλες Περιφέρειες είτε στο εθνικό σκέλος κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης που σχετίζεται με τον αριθμό των αιτήσεων στήριξης και τη συνολική βαθμολογία που συγκεντρώνει κάθε πρόταση.
4. Το συνολικό ποσό των προς διάθεση πόρων των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1-16.5 δύναται να αυξηθεί εάν προκύψουν αδιάθετοι ή επιπλέον πόροι από το ΠΑΑ.
5. Η Δημόσια Δαπάνη αντλείται από τον εκχωρούμενο προϋπολογισμό της Περιφέρειας στην οποία θα ενταχθεί το έργο ή από τον προϋπολογισμό του Υπομέτρου που δεν έχει εκχωρηθεί στις Περιφέρειες (στην περίπτωση του Υπομέτρου 16.1 – 16.2).

Άρθρο 6

Δικαιούχοι

1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης στήριξης έχουν οι Επιχειρησιακές Ομάδες (εφεξής Ε.Ο.) οι οποίες είναι σχήματα συνεργασίας φορέων που διαθέτουν **συμφωνητικό συνεργασίας**. Τα μέλη της Ε.Ο. δύναται να διαθέτουν οποιαδήποτε νομική μορφή (όπως ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ, Κοιν.Σ.Επ.).
Οι Ε.Ο. θα πρέπει να πληρούν αθροιστικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - Να απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο μέλη, από τα οποία τουλάχιστον το ένα μέλος να δραστηριοποιείται στους τομείς της γεωργίας ή/και της κτηνοτροφίας.
 - Να δραστηριοποιούνται: είτε α) σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό / κτηνοτροφικό τομέα (παραγωγή & εμπορία γεωργικών / κτηνοτροφικών προϊόντων) και στον τομέα των τροφίμων, εφόσον το μεταποιούμενο προϊόν / προϊόντα αποτελούν προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης όσον

αφορά στο Υπομέτρο 16.1-16.2 είτε β) σε θέματα με αντικείμενο σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή όσον αφορά στο Υπομέτρο 16.1-16.5.

- Στην περίπτωση της διακρατικής συνεργασίας το/α μέλος/η που δραστηριοποιείται/ούνται σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό / κτηνοτροφικό τομέα και στο τομέα των τροφίμων να έχει έδρα στην ελληνική επικράτεια.
- Να προσδιορίζουν το μέλος εκείνο που θα είναι ο επικεφαλής εταίρος της Επιχειρησιακής Ομάδας της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας, ο οποίος και θα είναι ο Συντονιστής Φορέας του έργου της Ε.Ο.
- Ο Συντονιστής Φορέας μπορεί να είναι οποιοδήποτε μέλος της Ε.Ο., κατά προτίμηση όμως συνιστάται να είναι εκείνο το μέλος της Ε.Ο. του οποίου η συμμετοχή του ως ποσοστό στην Ε.Ο. έχει σημαντική βαρύτητα. Ο Συντονιστής Φορέας είναι ο κοινός εκπρόσωπος των μελών που συμπράττουν για την υλοποίηση του έργου και αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνολική διαχείρισή του. Είναι επίσης υπεύθυνος τόσο για την επικοινωνία με τον ΕΦΔ, όσο και για τη συνεχή ενημέρωση των μελών του. Ωστόσο, κάθε μέλος της Ε.Ο. ευθύνεται έναντι του ΕΦΔ αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για το σύνολο του προτεινόμενου έργου. Ο εσωτερικός επιμερισμός των εργασιών υλοποίησης τμημάτων του έργου δεν αντιτάσσεται έναντι του ΕΦΔ προς απαλλαγή της ως άνω ευθύνης κάθε μέλους της Ε.Ο. Οι δραστηριότητες και υποχρεώσεις που προκύπτουν από το ρόλο κάθε μέλους απαγορεύεται να εκχωρηθούν σε τρίτους και πρέπει να εκτελούνται αποκλειστικά από το φορέα που αναλαμβάνει το ρόλο αυτό. Με Απόφαση του Συντονιστή Φορέα ορίζεται ο Συντονιστής του έργου (φυσικό πρόσωπο), ο οποίος αναλαμβάνει την ευθύνη υποβολής της αίτησης στήριξης καθώς και κάθε επικοινωνία με τον ΕΦΔ για οτιδήποτε απαιτηθεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.
- Να περιγράψουν την υποχρεωτική δράση διάδοσης των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου σε εθνικό επίπεδο μέσω του ΕΑΔ και σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του Δικτύου της ΕΣΚ, όπως αυτή θα προσδιοριστεί με σχετική εγκύκλιο.

Τα επιμέρους μέλη της Ε.Ο. μπορεί να είναι:

- Τα μέλη που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας: μεμονωμένοι παραγωγοί (επαγγελματίες γεωργοί) ή αναγνωρισμένη επαγγελματική οργάνωση (π.χ. αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών) ή διεπαγγελματική οργάνωση η οποία θα έχει εναρμονίσει τη λειτουργία της σύμφωνα με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Ειδικότερα, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι διεπαγγελματικές οργανώσεις θα πρέπει να έχουν εναρμονίσει τη λειτουργία τους σύμφωνα με

το Νόμο 4384/2016 (ΦΕΚ 78/Α/26-04-2016) και οι ομάδες παραγωγών/οργανώσεις παραγωγών να έχουν αναγνωρισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην υπ' αριθ. ΥΑ 397/18235/16-02-2017 (ΦΕΚ 601/Β/24-02-2017, όπως ισχύουν.

- Επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως ημερομηνίας ίδρυσης, οι οποίες έχουν συσταθεί νομίμως και λειτουργούν είτε ως νομικά πρόσωπα (π.χ. ΑΕ, ΕΠΕ, ΕΕ, ΟΕ, ΙΚΕ) είτε ως ατομικές επιχειρήσεις, στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε.
- Ερευνητικοί Οργανισμοί, όπως Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Ερευνητικά Κέντρα – Ινστιτούτα – Οργανισμοί, Τεχνολογικοί Φορείς και Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου), πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η εκπαίδευση, η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή ασκεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Οι ερευνητικοί οργανισμοί θα πρέπει να λειτουργούν νομίμως στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε. κατά την ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης. Στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης ως διαφορετικοί ερευνητικοί φορείς μπορούν να θεωρούνται: α) διαφορετικά Τμήματα Σχολής του ίδιου ΑΕΙ ή ΤΕΙ, β) διαφορετικά Ινστιτούτα του ίδιου ερευνητικού κέντρου, γ) διαφορετικοί Τομείς του ίδιου Τμήματος Σχολής του ίδιου ΑΕΙ ή ΤΕΙ, δ) διαφορετικά Εργαστήρια του ίδιου Τμήματος ΑΕΙ, ΤΕΙ ή ερευνητικού κέντρου, εφόσον έχουν θεσμοθετηθεί με σχετική απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Τμήματος ή του ερευνητικού κέντρου.
- Λοιποί φορείς που αντιμετωπίζονται ως ερευνητικοί, όπως τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, που έχουν ιδρυθεί με Νόμο ή ΠΔ και επιχορηγούνται από το Κράτος εφόσον πληρούν αθροιστικά τις τρεις παρακάτω προϋποθέσεις:
 - Α) Οι κύριες δραστηριότητες του φορέα δεν είναι οικονομικές, σύμφωνα με τον ορισμό του κοινοτικού δικαίου,
 - Β) Υπάρχει στο καταστατικό του φορέα πρόβλεψη για δραστηριότητες έρευνας,
 - Γ) Η συμμετοχή του φορέα στο ερευνητικό έργο αφορά σε μη – οικονομική δραστηριότητα του φορέα και τα αποτελέσματα της έρευνας θα διαχέονται ευρέως σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση, για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης. Επίσης, τυχόν κέρδη που προκύπτουν από το έργο θα επανεπενδύονται στις μη οικονομικές δραστηριότητες του φορέα.

- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, όπου έχουν συσταθεί και λειτουργούν νόμιμα.
 - Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, όπου έχουν συσταθεί και λειτουργούν νόμιμα.
2. Η ενεργοποίηση μιας Ε.Ο. μπορεί να είναι τόσο εθνικού, όσο και περιφερειακού χαρακτήρα. Όσον αφορά στο Υπομέτρο 16.1-16.2. μπορεί να είναι και διακρατικού χαρακτήρα ενώ δεν είναι επιλέξιμη η διακρατικού χαρακτήρα συνεργασία στο πλαίσιο του Υπομέτρου 16.1 – 16.5. Οι διακρατικές μορφές συνεργασίας μεταξύ φορέων που προέρχονται από άλλα κράτη – μέλη της Ε.Ε. είναι επιλέξιμες, με την προϋπόθεση το μέλος που δραστηριοποιείται σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό / κτηνοτροφικό τομέα και στο τομέα των τροφίμων να έχει έδρα στην ελληνική επικράτεια και η έδρα του Συντονιστή Φορέα να βρίσκεται στην Ελλάδα.
 3. Η μη αύξηση του αριθμού των μελών της Ε.Ο. της Δράσης 2 σε σχέση με εκείνα της Δράσης 1 δεν αποτελεί λόγο απόρριψης της αίτησης στήριξης της Δράσης 2. Η μείωση του αριθμού των μελών ή η αντικατάσταση μέλους της Ε.Ο. είναι δυνατή μόνο στις περιπτώσεις που συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.
 4. Η σύνθεση της Ε.Ο. πρέπει να διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων και την απρόσκοπτη υλοποίηση του έργου, να πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής των Υπομέτρων και παράλληλα να αναδεικνύει τα οφέλη που θα προκύψουν από την πιλοτική εφαρμογή του έργου.
 5. Είναι δυνατή η χρήση διαμεσολαβητή (Innovation Broker) για τη διευκόλυνση της εξεύρεσης εταίρων για την ανάπτυξη των μορφών συνεργασίας και η χρήση διευκολυντή (facilitator) για τη διευκόλυνση της εκπόνησης του επιχειρησιακού σχεδίου (project), οι οποίοι δύναται να είναι το ίδιο πρόσωπο ή φορέας.
 6. Κάθε φορέας μπορεί να συμμετέχει ως μέλος της Ε.Ο. σε απεριόριστο αριθμό αιτήσεων στήριξης.
 7. **Βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής των δικαιούχων** είναι οι ακόλουθες:
 - Οι δικαιούχοι οφείλουν να υλοποιήσουν το πιλοτικό έργο σε εγκατάσταση των μελών της ομάδας τους, που βρίσκεται εντός των γεωγραφικών ορίων της ελληνικής επικράτειας και στην περίπτωση υλοποίησης έργου με περιφερειακό χαρακτήρα στην περιφέρεια στην οποία χωροθετείται το έργο.
 - Να μην εκκρεμεί σε βάρος μέλους της Ε.Ο. ανάκτηση ενίσχυσης. Ο ΕΦΔ δύναται να αναστείλει τη χορήγηση ενίσχυσης σε Ε.Ο. στην οποία συμμετέχει ως μέλος φορέας κατά του οποίου εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, βάσει της οποίας μία ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
 - Να μην τελεί μέλος της Ε.Ο. υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή να μην έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης.
 8. Στην περίπτωση που προκύψει από ερευνητικό οργανισμό θέμα κατοχύρωσης πατέντας, ως αποτέλεσμα της χρηματοδοτούμενης πράξης, είναι απαραίτητο τα κέρδη από οποιαδήποτε εκμετάλλευση ή διαχείριση της συγκεκριμένης πατέντας

να επανεπενδύονται στις πρωταρχικές δραστηριότητες του δυνητικού δικαιούχου αυτής / ερευνητικού οργανισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο 19β της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C198/01).

9. Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Υπομέτρα 4.1 και 4.2.1, δικαιούχος πλέον δεν καθίσταται η Ε.Ο. αλλά το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που θα υλοποιήσει την επένδυση και αποτελεί μέλος της Ε.Ο. Για την υλοποίηση της παραγωγικής επένδυσης ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις των αντίστοιχων Υπομέτρων του ΠΑΑ 2014 – 2020 εκτός των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής.

Άρθρο 7

Μη επιλέξιμοι υποψήφιοι

Δεν είναι επιλέξιμοι ως υποψήφιοι για ένταξη στα Υπομέτρα 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5 και δεν δύναται να κριθούν δικαιούχοι στήριξης οι κάτωθι:

- Μεμονωμένοι φορείς που δεν απαρτίζουν Ε.Ο. σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης.
- Σχήματα συνεργασίας που δε διαθέτουν σύμφωνο συνεργασίας ή δεν έχουν ορίσει Συντονιστή Φορέα.
- Υφιστάμενες Ε.Ο. που δεν ξεκινούν νέα δραστηριότητα αλλά συνεχίζουν κάποια δραστηριότητα που έχουν ήδη ξεκινήσει.
- Ε.Ο. με αντικείμενο που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως καινοτόμο / πιλοτικό / επιδεικτικό έργο, δεν αφορά σε αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου προβλήματος με πρακτική εφαρμογή ή στην εξερεύνηση μιας ευκαιρίας που θα οδηγήσει σε καινοτομία και δεν συμβάλλει στην παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας ή στην προστασία του περιβάλλοντος ή την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Ε.Ο. με αντικείμενο που δεν στηρίζεται σε ερευνητικά δεδομένα ή σε πιλοτική εφαρμογή εξοπλισμού που έχει προκύψει ως αποτέλεσμα έρευνας και αφορά σε προϊόντα, εξοπλισμό ή διαδικασία που κυκλοφορεί ήδη στην αγορά.
- Ε.Ο. με μέλη που ο ρόλος τους δεν είναι ενεργός ή σύμφωνος με το έργο που περιγράφεται στο επιχειρησιακό σχέδιο.
- Ε.Ο. με μέλη που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 της παρούσας.
- Ε.Ο. με μέλη νομικά πρόσωπα τα οποία δεν έχουν συσταθεί κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης.
- Ε.Ο. που μεταξύ των δύο Δράσεων (Δράση 1 και Δράση 2) υποβάλουν διαφορετική πρόταση (φυσικό αντικείμενο) ή μεταβάλλουν τη συνεργασία από περιφερειακό σε εθνικό επίπεδο ή το αντίστροφο.

- Όταν το επιχειρησιακό σχέδιο δεν συμβάλλει στις προτεραιότητες της «ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» όσον αφορά στο Υπομέτρο 16.1-16.2 ή στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ως προς το Υπομέτρο 16.1-16.5
- Όταν το επιχειρησιακό σχέδιο δεν συμβάλλει στις περιοχές εστίασης 1Α και 1Β και τουλάχιστον σε μία από τις περιοχές εστίασης για τα εν λόγω Υπομέτρα του εκάστοτε ισχύοντος ΠΑΑ, στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης και στους στόχους του Μέτρου.
- Όταν το επιχειρησιακό σχέδιο δεν περιγράφει τουλάχιστον την υποχρεωτική δράση διάδοσης, καθώς και κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στην ηλεκτρονική βάση έργων καινοτομίας στο Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) και στο δίκτυο της ΕΣΚ (EIP – AGRI).
- Όσοι δεν συγκεντρώνουν την ελάχιστη συνολική βαθμολογία όσον αφορά στα βαθμολογικά κριτήρια των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5, όπως αυτά διαμορφώνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014 – 2020.
- Ε.Ο. με μέλη φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προηγούμενα προγράμματα ή προηγούμενες προσκλήσεις Μέτρων του ΠΑΑ ή του ΕΣΠΑ και δεν έχει προσκομισθεί απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ποσού στη ΔΟΥ.
- Σχήματα συνεργασίας που έχουν χρηματοδοτηθεί ή χρηματοδοτούνται από άλλο συγχρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα της παρούσας ή προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου για το ίδιο αντικείμενο.
- Όσοι δηλώνουν με την υποβολή της αίτησης στήριξης ψευδή ή ανακριβή στοιχεία.
- Όσοι δεν υποβάλουν εγγράφως ή/και ηλεκτρονικά μαζί με την αίτηση στήριξης τα απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός των απαιτούμενων χρονικών προθεσμιών σύμφωνα με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 8

Δεσμεύσεις και Υποχρεώσεις δικαιούχων

Οι δικαιούχοι των οποίων τα έργα χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1 – 16.5 πρέπει να τηρούν τις παρακάτω υποχρεώσεις:

1. Να τηρούν τους όρους της Απόφασης Ένταξης
2. Η Ε.Ο. πρέπει να διατηρήσει την οντότητά της καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου (πιλοτική εφαρμογή).
3. Να μην μεταβάλουν το συμφωνητικό συνεργασίας και τους όρους αυτού χωρίς ενημέρωση και σύμφωνη γνώμη του ΕΦΔ.

4. Να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για το έργο ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται.
5. Κάθε μέλος της Ε.Ο. υποχρεούται στην τήρηση λογαριασμού σε αναγνωρισμένο Πιστωτικό Ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα (τραπεζικός λογαριασμός) μέσω του οποίου θα πραγματοποιείται το σύνολο των πληρωμών του έργου που του αντιστοιχεί.
6. Να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους και ενέργειες για την παρακολούθηση, τη διάδοση των αποτελεσμάτων, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, και τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου και την τήρηση της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας και ειδικά να αποδέχονται και να διευκολύνουν επιτόπιους και εκ των υστέρων ελέγχους ή επισκέψεις που πραγματοποιούν Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα, προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο αφορά στην υλοποίηση της πράξης, εφόσον ζητηθεί.
7. Να ενημερώνουν έγκαιρα και ορθά (μέσω του Συντονιστή Φορέα) τις αρμόδιες υπηρεσίες σχετικά με την πορεία υλοποίησης της πράξης, αποστέλλοντας όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη φυσική και οικονομική υλοποίηση αυτής, όπως και να λαμβάνουν τις σχετικές εγκρίσεις και να συμμορφώνονται προς τις υποδείξεις των αρμοδίων υπηρεσιών.
8. Να αποδέχονται τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου σε εθνικό επίπεδο μέσω του ΕΑΔ και σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του Δικτύου της ΕΣΚ.
9. Να αποδέχονται πρόσκληση συμμετοχής σε ενέργειες που διεξάγονται για συλλογή δεδομένων και άλλων πληροφοριών που αφορούν στην αξιολόγηση του ΠΑΑ 2014-2020.
10. Να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στον κατάλογο των πράξεων του ΠΑΑ που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ ΠΑΑ ή ο ΕΦΔ με στοιχεία όπως η ονομασία του δικαιούχου, ημερομηνία έναρξης και λήξης του έργου, συνολική δαπάνη και Περιφέρεια.
11. Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του ΠΣΚΕ με τα δεδομένα του έργου που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και την πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων.
12. Να κάνουν αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους χρησιμοποιώντας τα σχετικά λογότυπα σε κάθε είδους ενέργεια δημοσιότητας που αφορά στο έργο (π.χ. ανακοινώσεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, παρουσιάσεις σε ημερίδες και συνέδρια, επιστημονικές εργασίες σε εθνικά και διεθνή περιοδικά, εκδηλώσεις) καθώς και με την ανάρτηση στο δικτυακό τους τόπο.
13. Να τηρούν όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου για πέντε (5) έτη μετά την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της δημόσιας ενίσχυσης.

14. Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης ο δικαιούχος αυτής υπόκειται στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις που αναφέρονται στο αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1.

Άρθρο 9

Σχέδιο δράσης και Επιχειρησιακό σχέδιο

Το σχέδιο δράσης και το επιχειρησιακό σχέδιο πρέπει να περιγράφουν τις ενέργειες για την προώθηση, την ανάπτυξη και τη διάδοση νέων ιδεών, τεχνολογιών, καινοτόμων προϊόντων, με βασικό στόχο την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία, ή την υιοθέτηση και την προσαρμογή υφιστάμενων τεχνικών / πρακτικών σε νέο γεωγραφικό / περιβαλλοντικό πλαίσιο με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας, τη μείωση του κόστους παραγωγής ή/και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων.

Ειδικότερα:

1. Το σχέδιο δράσης υποβάλλεται στο πλαίσιο της Δράσης 1 και περιλαμβάνει τα εξής:
 - Περιγραφή των υφιστάμενων μελών της δυνητικής Ε.Ο. με αναφορά στην εμπειρία, τη συμμετοχή αυτών σε άλλα προγράμματα του αγροδιατροφικού τομέα εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας ή σε άλλη μορφή συνεργασίας, του ρόλου του στην Ε.Ο. καθώς και των ενεργειών στις οποίες θα συμμετάσχει.
 - Περιγραφή του προβλήματος ή της ευκαιρίας, ιδέας που πρόκειται να υλοποιηθεί μέσω του πιλοτικού έργου της Δράσης 2, την αναγκαιότητα εύρεσης λύσης, τη συμβολή του στη βελτίωση της παραγωγής και στη βιωσιμότητα της γεωργίας / κτηνοτροφίας ή στην προστασία του περιβάλλοντος καθώς και της προσέγγισης που θα ακολουθηθεί για την αντιμετώπιση του προβλήματος ή την εκμετάλλευση της ευκαιρίας.
 - Αναφορά στα ερευνητικά δεδομένα στα οποία θα αφορά η πιλοτική εφαρμογή του έργου.
 - Περιγραφή των καινοτόμων προϊόντων, τεχνολογιών, διαδικασιών που θα προκύψουν από την εφαρμογή του πιλοτικού έργου της Δράσης 2 και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.
 - Περιγραφή της συμβολής της πρότασης στις περιοχές εστίασης του ΠΑΑ 2014 – 2020, στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης ή στη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Χώρας.
 - Στην περίπτωση του Υπομέτρου 16.1 – 16.5 επιπλέον των ανωτέρω, αναφορά στη σημαντικότητα και το εύρος του περιβαλλοντικού προβλήματος – απειλής, των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.
2. Το επιχειρησιακό σχέδιο υποβάλλεται στο πλαίσιο της Δράσης 2 και περιλαμβάνει τα εξής:

- Περιγραφή των μελών που απαρτίζουν την Ε.Ο. με αναφορά στο ρόλο που αναλαμβάνει κάθε μέλος στην υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (πilotικού έργου).
 - Περιγραφή της ομάδας έργου κάθε μέλους της Ε.Ο. με αναφορά στην ειδικότητά τους, το ρόλο που αναλαμβάνουν στην υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (πilotικού έργου) και τις γνώσεις, την εμπειρία, ή τη συμμετοχή τους σε ενέργειες σχετικές με το αντικείμενο του έργου.
 - Περιγραφή με σαφήνεια και ακρίβεια του προτεινόμενου επιχειρησιακού σχεδίου / pilotικού έργου που πρόκειται να υλοποιηθεί / τεθεί υπό δοκιμή και των καινοτόμων λύσεων που προτείνονται.
 - Περιγραφή της συνολικής δυναμικότητας των συμμετεχόντων γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αφορά το επιχειρησιακό σχέδιο / pilotικό έργο και αιτιολόγηση της επάρκειας αυτής ως προς την εξαγωγή ασφαλών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων.
 - Περιγραφή των προβλεπόμενων ενεργειών (ενότητες εργασίας), όπου θα περιγράφονται τα παραδοτέα καθώς και ο καταμερισμός των εργασιών στα μέλη της Ε.Ο. που συμμετέχουν.
 - Περιγραφή των επιπλέον – πέραν των υποχρεωτικών – δραστηριοτήτων ενημέρωσης, προβολής και διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου.
 - Συνολικό προϋπολογισμό του έργου, ανάλυση και κατανομή αυτού στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών αλλά και ανά μέλος της Ε.Ο.
 - Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης, αναφορά στον/ους δικαιούχο/ους και τον προβλεπόμενο προϋπολογισμό.
3. Η ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου για τη Δράση 2 είναι το ένα έτος και η μέγιστη τα τρία έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης. Στο συνολικό χρόνο υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου περιλαμβάνεται και η παραγωγική επένδυση.
4. Το σχέδιο δράσης ή/και το επιχειρησιακό σχέδιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης και συμπληρώνονται σύμφωνα με τυποποιημένο υπόδειγμα που αναρτάται σε ηλεκτρονική μορφή στο ΠΣΚΕ. Η υποβολή του σχεδίου δράσης ή του επιχειρησιακού σχεδίου σε ηλεκτρονική μορφή, όπως και η συμφωνία με το περιεχόμενο και προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου είναι υποχρεωτική και αποτελεί όρο επιλεξιμότητας.
5. Το επιχειρησιακό σχέδιο της Δράσης 2, μπορεί να τροποποιηθεί κατ' ανώτερο δύο φορές, με σκοπό την καλύτερη και έγκαιρη ανταπόκριση σε μεταβαλλόμενες συνθήκες υλοποίησης. Στην περίπτωση που το επιχειρησιακό σχέδιο περιλαμβάνει και παραγωγική επένδυση, πραγματοποιείται υποχρεωτικά μία επιπλέον τροποποίηση μετά την ολοκλήρωση του pilotικού έργου προκειμένου να προσδιοριστεί ακριβώς το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της παραγωγικής επένδυσης. Για τον προσδιορισμό του οικονομικού αντικειμένου

απαιτείται η προσκόμιση τριών (3) προσφορών ανά κατηγορία δαπάνης ή σε περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό να αιτιολογείται κατάλληλα. Οι τροποποιήσεις γίνονται αποδεκτές μόνο ύστερα από σαφή αιτιολόγηση, σύμφωνα με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 10

Χρηματοδότηση και όρια προϋπολογισμού

1. Η χρηματοδότηση μίας Ε.Ο. (Δράση 1 ή Δράση 2) αφορά στο 100% εκτός από την περίπτωση των δαπανών που σχετίζονται με παραγωγική επένδυση του Μέτρου 4 (Υπομέτρα 4.1 και 4.2.1). Στην περίπτωση αυτή, η ένταση ενίσχυσης διαμορφώνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα Υπομέτρα 4.1 “Στήριξη για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις” και 4.2.1 “Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι” προσαυξημένη κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, υπό τον όρο ότι το ανώτατο ποσοστό χρηματοδότησης δεν υπερβαίνει το 90%.
2. Ο συνολικός προϋπολογισμός (αιτούμενος και επιλέξιμος) των υποβαλλόμενων προτάσεων έργων πρέπει να μην υπερβαίνει το ανώτατο όριο ανά Δράση, όπως αυτό ορίζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Η υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου μίας συνεργασίας αφορά:	Δράση 1	Δράση 2	Σύνολο (€)
Μία Διοικητική Περιφέρεια ή έχει τοπικό χαρακτήρα	5.000	145.000	150.000
Το σύνολο της Χώρας	5.000	295.000	300.000
Διακρατική Συνεργασία	5.000	445.000	450.000

Αιτήσεις στήριξης με προϋπολογισμό εκτός των ορίων κάθε Δράσης, απορρίπτονται.

Η διακρατική συνεργασία **δεν** αφορά στο Υπομέτρο 16.1 – 16.5.

3. Ο συνολικός προϋπολογισμός κάθε αίτησης στήριξης αποτελεί το άθροισμα των επί μέρους ποσών των μελών. Το ποσό της στήριξης της Δράσης 2 συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες όπως περιγράφονται στην παρούσα απόφαση. Το ποσό στήριξης της Δράσης 1 αποτελεί κατ’ αποκοπή ενίσχυση και δεν συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες.
4. Μόνο για το μέρος του έργου της Δράσης 2 που σχετίζεται με την υλοποίηση παραγωγικής επένδυσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής (μέχρι 50% της δημόσιας ενίσχυσης που αφορά στην παραγωγική επένδυση) κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Για την καταβολή της προκαταβολής είναι απαραίτητη η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής που να αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της προκαταβολής. Η εγγυητική επιστολή πρέπει να είναι σύμφωνη με το σχετικό υπόδειγμα, να εκδίδεται προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ και να έχει ισχύ αορίστου χρόνου. Η εγγύηση αποδεσμεύεται όταν ο

ΟΠΕΚΕΠΕ εξακριβώσει ότι το ποσό της πιστοποιημένης δαπάνης που αντιστοιχεί στη δημόσια ενίσχυση που σχετίζεται με την παραγωγική επένδυση είναι τουλάχιστον ίσο ή υπερβαίνει το ποσό της προκαταβολής.

5. Η αποπληρωμή των δικαιούχων στο πλαίσιο της Δράσης 1 θα πραγματοποιείται αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης της εν λόγω Δράσης. Η αποπληρωμή των δικαιούχων στο πλαίσιο της Δράσης 2 όσον αφορά στο πιλοτικό έργο, θα πραγματοποιείται εφόσον πιστοποιηθεί η ορθή υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου και έχει πραγματοποιηθεί η υποχρεωτική ενέργεια διάδοσης των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου τόσο μέσω του ΕΑΔ όσο και μέσω του Δικτύου της ΕΣΚ (EIP AGRI). Η αποπληρωμή των δικαιούχων της Δράσης 2 που αφορά στην παραγωγική επένδυση θα πραγματοποιείται εφόσον πιστοποιηθεί η ορθή υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της εν λόγω επένδυσης.

Άρθρο 11

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών κάθε έργου ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης (οριστική υποβολή). Η επιλεξιμότητα ολοκληρώνεται με την ημερομηνία λήξης του έργου (φυσικού αντικείμενου) με εξαίρεση τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των ορκωτών λογιστών που θα ελέγξουν το οικονομικό αντικείμενο του έργου, τα οποία θα είναι επιλέξιμα μέχρι και τρεις (3) μήνες μετά από τη λήξη κάθε έργου (φυσικού αντικείμενου).

Οι επιλέξιμες δαπάνες για τη **Δράση 2** είναι:

- **Δαπάνες για το κόστος μίσθωσης καθώς και το κόστος χρήσης μηχανημάτων, εδαφών και λοιπών παγίων** που διαθέτουν τα μέλη της Ε.Ο. για την ανάπτυξη – πιλοτική δοκιμή της καινοτόμου προσέγγισης του έργου. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες απόσβεσης των παγίων στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο και αφορούν σε δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού καθώς και σε δαπάνες για κτίρια και γήπεδα. Οι δαπάνες απόσβεσης υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.
- **Δαπάνες προσωπικού** που σχετίζονται αποκλειστικά με την πιλοτική λειτουργία και λοιπές δραστηριότητες που αφορούν στην υλοποίηση του έργου και αποτελούν την ομάδα έργου. Στις δαπάνες αυτές συμπεριλαμβάνεται η εργασία του/των ερευνητή/ών, ή λοιπού προσωπικού των ερευνητικών κέντρων, του προσωπικού των άλλων φορέων της Ε.Ο. και των παραγωγών για την υλοποίηση του πιλοτικού έργου (προσαρμογή ή δοκιμή της εφαρμογής) και γενικότερα την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου. Οι εν λόγω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 50% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.

- **Δαπάνες προώθησης των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου** είναι οι δαπάνες που αφορούν στη δημιουργία ιστοσελίδας, εντύπου, διοργάνωση ημερίδων, δαπάνες δημοσιεύσεων, συμμετοχή σε συνέδρια, εκθέσεις, έξοδα ταξιδίων των μελών της Ε.Ο. (έξοδα μετακίνησης, διαμονής και αποζημίωσης) στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που σχετίζονται άμεσα με τη διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου καθώς και το κόστος μεταφράσεων. Για τη διοργάνωση ημερίδων επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για μίσθωση χώρου, μίσθωση του απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού, παροχή καφέ. Για τη συμμετοχή σε συνέδρια επιλέξιμες είναι οι δαπάνες του κόστους συμμετοχής και τα έξοδα μετακίνησης που αφορούν στην παρακολούθησή τους. Για τη συμμετοχή στις εκθέσεις επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή σε αυτή και μόνο υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή στην έκθεση σχετίζεται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο του πιλοτικού έργου. Οι εν λόγω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10 % του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.
- **Δαπάνες αναλωσίμων** (κόστος υλικών, εφοδίων, πιλοτική εγκατάσταση και άλλων συναφών ειδών) που σχετίζονται αποκλειστικά με την υλοποίηση και την κατασκευή του πιλοτικού έργου με την προϋπόθεση ότι δεν αποτελεί πάγια εγκατάσταση ή βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων ή άλλων παγίων που διαθέτει μέλος της Ε.Ο. Η πιλοτική εγκατάσταση έχει χαρακτήρα προσωρινής κατασκευής και δεν αποτελεί παραγωγική εγκατάσταση. Δεν περιλαμβάνονται δαπάνες για την προμήθεια αναλωσίμων γραφείου. Για τις συγκεκριμένες δαπάνες ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521 Β') Απόφασης, όπως ισχύει κάθε φορά. Ειδικότερα, για την προμήθεια αναλωσίμων, στην περίπτωση σύναψης δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες αρχές, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147Α) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών", όπως ισχύει. Οι εν λόγω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 15% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.
- **Δαπάνες που αφορούν στην αμοιβή ορκωτού λογιστή / ελεγκτή**, εγγεγραμμένου στο Μητρώο Ελεγκτών της ΕΛΤΕ ή εταιρείας Ορκωτών Λογιστών για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικείμενου (δαπανών) του έργου. Το έργο του ορκωτού λογιστή περιλαμβάνει την υποβολή έκθεσης σε κάθε αίτηση πληρωμής που αφορά στον έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας διενέργειας και εξόφλησης των δαπανών και της ορθής λογιστικής τους καταχώρησης.

- **Έμμεσες λειτουργικές δαπάνες**, οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου και πραγματοποιούνται σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες του έργου.
 - **Επενδυτικές δαπάνες για τις περιπτώσεις υλοποίησης παραγωγικών επενδύσεων στο πλαίσιο του Μέτρου 4** και ειδικότερα των Υπομέτρων 4.1 “Στήριξη για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις” και 4.2.1 “Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι” αφορούν σε δαπάνες που συνδέονται **αποκλειστικά** με τα αποτελέσματα της πιλοτικής εφαρμογής του επιχειρησιακού σχεδίου. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες για την υλοποίηση παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον τα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα από την υλοποίηση του πιλοτικού έργου της Δράσης 2 έχουν κριθεί ως θετικά κατά τη διάρκεια του διοικητικού ελέγχου της τελικής αίτησης πληρωμής.
2. Οι επιλέξιμες δαπάνες για την παραγωγική επένδυση του Υπομέτρου 4.1 “Στήριξη για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις” είναι:
- Βελτίωση κτιριακών εγκαταστάσεων, θερμοκηπίων, δικτυοκηπίων που προέκυψαν ως απαραίτητες από την υλοποίηση του πιλοτικού έργου και τη λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης με την προϋπόθεση ότι δεν θεωρούνται αναλώσιμες επενδύσεις.
 - Αγορά και εγκατάσταση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και ειδικότερα εξοπλισμού ζωικής και φυτικής παραγωγής (εκτός των αυτοκινούμενων μηχανημάτων), εξοπλισμού ο οποίος ενσωματώνεται στα θερμοκήπια όπως θέρμανση, συστήματα άρδευσης, κ.ά. και εξοπλισμού εργαστηρίων, παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος, επεξεργασίας αποβλήτων, καταγραφής δεδομένων πρόβλεψης καιρικών φαινομένων.
 - Αγορά και εγκατάσταση λογισμικού διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Οι επιλέξιμες δαπάνες για την παραγωγική επένδυση του Υπομέτρου 4.2.1 “Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι” είναι:

- Αγορά και εγκατάσταση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Αγορά και εγκατάσταση λογισμικού διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Όλες οι δαπάνες της παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον σχετίζονται με τα αποτελέσματα του πιλοτικού έργου.

3. Οι επενδυτικές δαπάνες για παραγωγή / εξοικονόμηση ενέργειας είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, στο πλαίσιο της παρούσας ΥΑ και των προσκλήσεων που θα εκδοθούν, εφόσον η παραγωγή ενέργειας που πραγματοποιείται βάσει αυτών

των επενδύσεων, αφορά ανάγκες ιδιοκατανάλωσης στο πλαίσιο της γεωργικής εκμετάλλευσης ή της μονάδας και η ποσότητα ενέργειας που παράγεται δεν ξεπερνά τα όρια αυτών των αναγκών.

4. Οι προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που απαιτούνται για τη στήριξη των παραγωγικών επενδύσεων αυτών είναι όσοι αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο των αντίστοιχων Υπομέτρων.

Άρθρο 12

Διευκρινίσεις για τις επιλέξιμες δαπάνες

1. **Δαπάνες προσωπικού**, μόνιμου (τακτικού προσωπικού ή προσωπικού με σύμβαση αορίστου χρόνου) ή έκτακτου (προσωπικό με σύμβαση ορισμένου χρόνου) που έχει προσληφθεί από φορέα / μέλος της Ε.Ο. σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τις δαπάνες προσωπικού ισχύει το άρθρο 12 της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521 Β') Απόφασης, όπως ισχύει κάθε φορά. Για το μόνιμο προσωπικό των ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ του δημόσιου τομέα δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη οποιαδήποτε αμοιβή.

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού των δαπανών έκτακτου προσωπικού λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο ύψος αμοιβών των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο (μικτές αμοιβές, εργοδοτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, φόρος εισοδήματος, δώρα εορτών, επίδομα αδείας και επιδόματα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία για τον εκάστοτε φορέα). Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στη σύμβαση εργασίας και καταβάλλονται κατά περίπτωση δεν είναι επιλέξιμες. Οι δαπάνες αποζημίωσης και απόλυσης δεν είναι επιλέξιμες. Οι δαπάνες που αφορούν σε υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον καταβάλλονται για εργασία που παρασχέθηκε πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας για το συγκεκριμένο έργο (απόφαση αρμοδίου οργάνου). Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται με μισθολογικές καταστάσεις του φορέα.

Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου καθορίζεται με βάση τις προσφερόμενες ώρες εργασίας και είναι ανάλογη με αυτή που έχει ο φορέας / μέλος της Ε.Ο. για το προσωπικό του που εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, με την αμοιβή που απαντάται στην αγορά για παρόμοια θέση και εμπειρία. Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το πηλίκο του τελευταίου τεκμηριωμένου ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, και του αριθμού των 1.720 παραγωγικών ωρών. Σε κάθε περίπτωση η αμοιβή του προσωπικού με σύμβαση ορισμένου χρόνου είναι επιλέξιμη μέχρι το όριο των 2.500 € μικτά ανά άτομο το μήνα.

Η αμοιβή του παραγωγού αφορά σε εργασίες που σχετίζονται αποκλειστικά με την υλοποίηση της πιλοτικής εφαρμογής υπολογίζεται ανά ώρα απασχόλησης με μέγιστο χρόνο πλήρους απασχόλησης των 6 ωρών και 40 λεπτών ημερησίως και μέχρι το όριο των 4,09 €/ώρα ή 26,18 €/ ημέρα πλήρους απασχόλησης.

Σημειώνεται ότι στη σύμβαση ορισμένου χρόνου θα πρέπει να προσδιορίζεται η αποκλειστική απασχόληση στο έργο, το αντικείμενο της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα του έργου και η αμοιβή. Το προσωπικό με μόνιμη σχέση εργασίας ή με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου (υπάρχον προσωπικό) θα δηλώνεται στην αίτηση στήριξης ονομαστικά ενώ το νέο προσωπικό (με σύμβαση ορισμένου χρόνου) θα δηλώνεται ανά ειδικότητα.

Επισημαίνεται ότι οι Πρόεδροι Διοικητικών Συμβουλίων, μέτοχοι, εταίροι, μέλη Δ.Σ., οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και οι Διαχειριστές των επιχειρήσεων ή συνεργατικών φορέων δεν δικαιούνται αμοιβή.

2. Δαπάνες χρήσης παγίων στοιχείων (μηχανημάτων, εδαφών και λοιπών παγίων).

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται μηχανήματα, επιστημονικά όργανα και εργαλεία, εξοπλισμός πληροφορικής και λογισμικό που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη και πιλοτική δοκιμή του έργου. Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις (υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 ΥΑ – ΦΕΚ 3521 Β'):

Α) τα πάγια στοιχεία χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του έργου,

Β) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί για την αγορά τους δημόσιες επιχορηγήσεις, κοινοτικές ή εθνικές,

Γ) υπολογίζονται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες και αποτυπώνονται στο λογιστικό σύστημα που τηρεί ο δικαιούχος,

Δ) το ποσό της δαπάνης προμήθειας δικαιολογείται με τα αντίστοιχα παραστατικά (όπως τιμολόγια),

Ε) οι δαπάνες απόσβεσης αφορούν αποκλειστικά την περίοδο υλοποίησης του έργου και ειδικότερα τη χρονική περίοδο που τα πάγια χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του έργου.

3. Δαπάνες ταξιδίων (μετακίνησης – διαμονής – αποζημίωσης) των μελών των φορέων της Ε.Ο. στο πλαίσιο των συνεργασιών και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου. Ειδικότερα, καλύπτονται τα έξοδα κίνησης (αντίτιμο εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς, η δαπάνη χιλιομετρικής αποζημίωσης λόγω χρήσης ιδιόκτητου μεταφορικού μέσου των μελών της ομάδας έργου, η δαπάνη διοδίων, ο ναύλος οχήματος σε μετακινήσεις με θαλάσσιο μέσο μεταφοράς), τα έξοδα διανυκτέρευσης, η ημερήσια αποζημίωση. Οι δαπάνες αυτές είναι επιλέξιμες

μέχρι τα ανώτατα όρια που ορίζονται στις διατάξεις της υποπαραγράφου Δ9, της παραγράφου Δ, του άρθρου 5, του Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ94/Α/2015), όπως ισχύει κάθε φορά καθώς και στην υπ' αριθ. 2/68332/ΔΕΠ/2016 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2943/Β/16-09-2016) και σύμφωνα με τα όρια που τίθενται για το προσωπικό.

Στην περίπτωση της διάχυσης των αποτελεσμάτων δύναται να καλυφθεί το κόστος συμμετοχής σε συνέδρια.

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή και οι δαπάνες χώρου στάθμευσης.

Σημειώνεται ότι, η μετακίνηση φυσικών προσώπων (μελών των φορέων της Ε.Ο.) που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου βάσει σύμβασης μίσθωσης έργου είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον η μετακίνηση προσδιορίζεται στη σχετική σύμβαση.

4. **Έμμεσες λειτουργικές δαπάνες**, είναι επιλέξιμες χωρίς προσκόμιση των αντίστοιχων παραστατικών και υπολογίζονται ως 15% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού (άρθρο 68, παρ. 1β, του Καν. 1303/2013 και άρθρο 25, παρ. Α1α της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/2016). Οι άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού είναι αυτές που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία "Δαπάνες Προσωπικού" της Δράσης 2 για το προσωπικό των ερευνητικών οργανισμών. Στις άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού δεν συμπεριλαμβάνεται τυχόν ΦΠΑ, έστω και αν αυτός είναι επιλέξιμη δαπάνη. Επισημαίνεται ότι φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου (άρθρο 12, παρ.5 της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/2016).

Άρθρο 13

Μη επιλέξιμες δαπάνες

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι παρακάτω:

- Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από το χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών, ήτοι πριν την ημερομηνία υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης (οριστική υποβολή) ή μετά την ημερομηνία λήξης του φυσικού αντικείμενου του έργου. Εξαιρέση αποτελούν τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των ορκωτών λογιστών που θα ελέγξουν το οικονομικό αντικείμενο της πράξης, τα οποία θα είναι επιλέξιμα έως και τρεις (3) μήνες από τη λήξη κάθε έργου.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε παραστατικά, που δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής.

- Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας (Καν. 1303/2013, άρθρο 69, παρ. 3γ) και της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/2016 Απόφασης (άρθρο 17).
- Η προμήθεια ή η ενοικίαση μηχανολογικού εξοπλισμού, εξοπλισμού πληροφορικής, λογισμικού με εξαίρεση την παραγωγική επένδυση.
- Η αγορά, απόκτηση ή βελτίωση κτιριακών εγκαταστάσεων, γηπέδων, εδαφών.
- Οι δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου έργου αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων, ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες.
- Τα έργα συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.
- Οι κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή οι παρακρατήσεις που επιστρέφουν στον ίδιο με οποιοδήποτε τρόπο.
- Οι δαπάνες διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων των φορέων, μελών της Ε.Ο. πέραν εκείνων που αφορούν στη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου.
- Οι οποιοσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή υποχρεώσεις.
- Οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών.

Άρθρο 14

Πρόσκληση για υποβολή αιτήσεων στήριξης

1. Ύστερα από σχετική εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ επί της εισήγησης, ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων αποφασίζει την έκδοση δημόσιας πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης στο πλαίσιο των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5 σε κύκλους για κάθε Δράση χωριστά και σύμφωνα με τη διαδικασία 1.1.1 «Έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος» του Παραρτήματος της υπ' αριθ. 1065/19.4.2016 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020"» (Β' 1273/4.5.2016), όπως κάθε φορά ισχύει (εφεξής ΣΔΕ).
2. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναρτάται στον ιστοχώρο κάθε ΕΦΔ, στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ (<http://diavgeia.gov.gr>), στους ιστοχώρους www.agrotikianaptixi.gr, www.minagric.gr και στους σχετικούς ιστοχώρους των Περιφερειών.
3. Η υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης δύναται να ανασταλεί με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, λόγω εξάντλησης των πιστώσεων.

Άρθρο 15

Υποβολή αίτησης στήριξης και χρόνος υποβολής

Τα Υπομέτρα 16.1-16.2 και 16.1-16.5 υλοποιούνται σε συνέχεια έκδοσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Ειδικότερα, όσον αφορά στο Υπομέτρο 16.1 – 16.2 η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος είναι ενιαία και κοινή για το εθνικό και για το περιφερειακό επίπεδο.

Οι αιτήσεις στήριξης υποβάλλονται στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας **εκτός** των περιπτώσεων του Υπομέτρου 16.1-16.2 για τις οποίες η αίτηση στήριξης αφορά σε εφαρμογή σχεδίου δράσης ή επιχειρησιακού σχεδίου που σχετίζεται με προϊόν περιφερειακής εμβέλειας (ΠΟΠ, ΠΓΕ) ή με συνεργασία φορέων εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας (λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των μελών της Ε.Ο. που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας), όπου υποβάλλονται στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος της οικείας Περιφέρειας. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση συμμετοχής ως μέλους στην Ε.Ο. διεπαγγελματικής οργάνωσης η αίτηση στήριξης υποβάλλεται στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας.

Η προθεσμία υποβολής αίτησης στήριξης, ο χρόνος υποβολής και το προς διάθεση ποσό κάθε Δράσης καθορίζονται στην πρόσκληση.

Μετά τη λήξη της ημερομηνίας και ώρας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων στήριξης, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή πρότασης.

Η μη ορθή υποβολή αίτησης στήριξης στην αρμόδια Υπηρεσία (ΕΦΔ) αποτελεί λόγο απόρριψης αυτής.

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι υποβάλουν αίτηση στήριξης στις Δράσεις (1 ή 2) ανάλογα με τον κύκλο της πρόσκλησης. Στον κύκλο της πρόσκλησης που αφορά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης για τη Δράση 2 μπορούν να συμμετάσχουν μόνο οι δικαιούχοι που εντάχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης 1 και οφείλουν να υποβάλουν αίτηση στην ίδια Υπηρεσία που υπέβαλαν αίτηση στα πλαίσια της Δράσης 1.

Άρθρο 16

Αίτηση στήριξης – φάκελος υποψηφιότητας – δικαιολογητικά

1. Η αίτηση στήριξης για τη Δράση 1 θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

A) **Τυποποιημένη αίτηση** συμπληρωμένη σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα ανάλογα της Δράσης 1 στην οποία θα υποβληθεί η αίτηση, όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική της υποβολή στο ΠΣΚΕ. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Η αίτηση υπογράφεται από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο. οι οποίοι αναλαμβάνουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής αίτησης.

Β) **Σχέδιο Δράσης**, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης, συμπληρωμένο σύμφωνα με το σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα, έτσι όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική του υποβολή στο ΠΣΚΕ, υπογεγραμμένο από το Συντονιστή Φορέα.

Γ) **Συμφωνητικό συνεργασίας** μεταξύ των μελών της Ε.Ο. για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ). Το συμφωνητικό συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των μελών της Ε.Ο. με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου. Ο ΕΦΔ δεν συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση Ένταξης και δρα συμπληρωματικά ως προς αυτή. Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε Ε.Ο. να το υιοθετήσει ως έχει. Ωστόσο, ζητήματα που πρέπει **απαραίτητα** να διευθετηθούν είναι: ο ορισμός του Συντονιστή Φορέα του έργου, οι όροι συνεργασίας, ο καθορισμός των δικαιωμάτων, η συμφωνία μεταξύ των μελών της Ε.Ο. για την καταβολή της ενίσχυσης στο Συντονιστή Φορέα του έργου καθώς και των πιθανών άλλων τεχνικών και οικονομικών υποχρεώσεων μεταξύ τους.

2. Η αίτηση στήριξης για τη Δράση 2 θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

Α) **Τυποποιημένη αίτηση** συμπληρωμένη σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα ανάλογα της Δράσης 2 στην οποία θα υποβληθεί η αίτηση, όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική της υποβολή στο ΠΣΚΕ. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Η αίτηση υπογράφεται από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο. οι οποίοι αναλαμβάνουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής αίτησης.

Β) **Επιχειρησιακό σχέδιο**, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης, συμπληρωμένο σύμφωνα με το σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα, έτσι όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική του υποβολή στο ΠΣΚΕ, και υπογεγραμμένο από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο..

Γ) **Συμφωνητικό συνεργασίας** μεταξύ των μελών της Ε.Ο. για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ). Το συμφωνητικό συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των μελών της Ε.Ο. με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου. Ο ΕΦΔ δεν συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση Ένταξης και δρα συμπληρωματικά ως προς αυτή. Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε Ε.Ο. να το υιοθετήσει

ως έχει. Ωστόσο, ζητήματα που πρέπει **απαραίτητα** να διευθετηθούν είναι: οι όροι συνεργασίας, ότι κάθε μέλος διατηρεί την ευθύνη εξ ολοκλήρου απέναντι στον ΕΦΔ για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει και αλληλεγγύως για το σύνολο του έργου, η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των μελών της Ε.Ο., η οργάνωση της διαχείρισης του έργου, η συνεισφορά κάθε μέλους στην υλοποίηση του έργου από την οποία θα προκύπτει και ο επιμερισμός του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των τεχνικών και οικονομικών υποχρεώσεων των μελών της Ε.Ο., ο εν δυνάμει δικαιούχος υλοποίησης της παραγωγικής επένδυσης. Συνίσταται επίσης να διευθετηθούν τα θέματα διαχείρισης που σχετίζονται με τα δικαιώματα πρόσβασης και διανοητικής ιδιοκτησίας. Στο συμφωνητικό αυτό, ορίζεται ο Συντονιστής Φορέας του έργου για τον οποίο πρέπει απαραίτητα να γίνεται αναφορά στο ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνολική διαχείριση αυτού.

Δ) Προσφορές για τις κατωτέρω κατηγορίες δαπανών: προώθηση των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου εκτός των δαπανών που αφορούν στα έξοδα μετακίνησης των μελών της Ε.Ο., αναλώσιμα, υλοποίηση παραγωγικής επένδυσης. Εφόσον το κόστος αυτών των δαπανών υπερβαίνει σε αξία το ποσό των 500 € απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές ενώ σε αντίθετη περίπτωση μόνο μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή προϊόντα και τεχνικές προδιαγραφές.

3. Τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομιστούν από τους εν δυνάμει δικαιούχους μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης και των δύο Δράσεων προκειμένου να ενταχθούν είναι τα ακόλουθα:

Α) **Απόφαση** αρμοδίου οργάνου λήψης αποφάσεων του Συντονιστή Φορέα για τον ορισμό του **Συντονιστή του Έργου**.

Β) **Υπεύθυνη δήλωση** του Ν. 1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε φορέα που συμμετέχει στην Ε.Ο. υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό του, στην οποία θα δηλώνεται ότι:

- Όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή και συμφωνεί με την υποβολή της.
- Η πρόταση του έργου με τίτλο «.....», που υποβάλλεται προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί και δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της.
- Η εν λόγω συνεργασία με τους λοιπούς φορείς της Ε.Ο. είναι νέα (ή σε περίπτωση που είναι υφιστάμενη) αφορά σε νέα δραστηριότητα.

- (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Ο φορέας «.....» δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.
- Δεν έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού εις βάρος του φορέα «.....», για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή του σε προηγούμενα προγράμματα ή προηγούμενες προσκλήσεις Μέτρων του ΠΑΑ ή του ΕΣΠΑ ή σε περίπτωση που έχει εκδοθεί προσκομίζεται, η απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ποσού στη ΔΟΥ.
- (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Δεν εκκρεμεί σε βάρος της επιχείρησης ανάκτηση καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης.
- Σε περίπτωση που προκύψει θέμα κατοχύρωσης πατέντας, ως αποτέλεσμα της χρηματοδοτούμενης πράξης, είναι απαραίτητο τα κέρδη από οποιαδήποτε εκμετάλλευση ή διαχείριση της συγκεκριμένης πατέντας να επανεπενδύονται στις πρωταρχικές δραστηριότητες του φορέα «.....».
- Η ευθύνη που αναλαμβάνει ο φορέας «.....» έναντι του ΕΦΔ ισχύει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για το σύνολο του προτεινόμενου έργου. Ο εσωτερικός επιμερισμός των εργασιών υλοποίησης τμημάτων του έργου δεν αντιτάσσεται έναντι του ΕΦΔ προς απαλλαγή της ως άνω ευθύνης.
- Ο φορέας «.....» αποδέχεται ότι τα μηνύματα που θα παραλαμβάνει μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη διεύθυνση email που έχει δηλώσει στην αίτηση στήριξης που υποβλήθηκε από το Συντονιστή του Έργου μέσω του ΠΣΚΕ προς τον ΕΦΔ, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών.
- Σε περίπτωση έγκρισης της χρηματοδότησης ο φορέας «.....» συμφωνεί στη δημοσίευση της επωνυμίας του, του τίτλου του έργου και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (στον ιστοχώρο του ΠΑΑ www.agrotikianaptixi.gr) ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 111 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι κείμενες διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Ο φορέας «.....» αποδέχεται οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές.
- Ο φορέας «.....» αποδέχεται τη διασταύρωση των στοιχείων που δηλώνονται στην πρόταση της αίτησης στήριξης με τα στοιχεία που παρέχονται από το ηλεκτρονικό σύστημα TAXIS και τα συστήματα των ασφαλιστικών οργανισμών.
- Ο φορέας «.....» αποδέχεται ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ανακριβειών στη δήλωσή τους, μετά την ένταξη του έργου, το έργο θα

απενταχθεί και θα κληθούν να επιστρέψουν έντοκα τη ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση.

Γ) **Πράξεις σύστασης** επιχειρήσεων, συνεταιρισμών, εταιρειών, ερευνητικών οργανισμών, ομάδων παραγωγών, οργανώσεων παραγωγών και συγκεκριμένα:

- Για επιχειρήσεις, ΜΚΟ, περιβαλλοντικές οργανώσεις: Ιδρυτικά καταστατικά (ΦΕΚ σύστασης ή επικυρωμένα από τον αρμόδιο φορέα) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών, βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια ΔΟΥ ή βεβαίωση μεταβολής εργασιών με περιγραφή της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης - ΚΑΔ .
- Για ερευνητικούς οργανισμούς και λοιπούς φορείς που αντιμετωπίζονται ως ερευνητικοί: ΦΕΚ ίδρυσης ή/και απόφαση αρμοδίων οργάνων του ερευνητικού οργανισμού ή/και σχετικό απόσπασμα από τον Κανονισμό Λειτουργίας του οργανισμού περί ίδρυσης και λειτουργίας του Τμήματος/Ινστιτούτου/Εργαστηρίου που συμμετέχει στην πρόταση. Διευκρινίζεται ότι δεν αφορά την ίδρυση του Ειδικού Λογαριασμού του ερευνητικού οργανισμού αλλά την οντότητα που εκτελεί το έργο. Επιπλέον, σε περίπτωση που το έργο εκτελείται όχι από την έδρα του ερευνητικού οργανισμού αλλά από παράρτημά του τότε απαιτείται ΦΕΚ ίδρυσης του παραρτήματος.
- Για συνεταιριστικές επιχειρήσεις του Ν. 4384/2016, όπως ισχύει κάθε φορά: Ιδρυτικά καταστατικά (ΦΕΚ σύστασης ή επικυρωμένα από τον αρμόδιο φορέα) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών. Επιπλέον, βεβαίωση εγγραφής στο Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια ΔΟΥ ή βεβαίωση μεταβολής εργασιών με περιγραφή της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης - ΚΑΔ .
- Για Ομάδες Παραγωγών, Οργανώσεις Παραγωγών και Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών: Καταστατικό της Ομάδας / Οργάνωσης / Ένωσης Παραγωγών, με τα αντίστοιχα ΦΕΚ σύστασης καθώς και τις τροποποιήσεις αυτού, όπου προβλέπεται, ή εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας. Στην περίπτωση που η Ομάδα / Οργάνωση υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου προσκομίζεται επιπλέον το καταστατικό με τα αντίστοιχα ΦΕΚ σύστασης και τις τροποποιήσεις αυτού του νομικού προσώπου. Επιπλέον, πράξη αναγνώρισης αυτών σύμφωνα με την υπ' αριθ. 397/18235/2017 ΥΑ (ΦΕΚ 601/Β/2017), όπως ισχύει κάθε φορά και βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια ΔΟΥ ή βεβαίωση μεταβολής εργασιών με περιγραφή της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης - ΚΑΔ .

Οι πράξεις σύστασης δεν προσκομίζονται εκ νέου στη Δράση 2 για τα μέλη της Ε.Ο. που παραμένουν ίδια με εκείνα που συμμετείχαν στη Δράση 1.

Δ) **Για μεμονωμένους παραγωγούς:** Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης του τρέχοντος έτους υποβολής ή σε περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί ακόμη, του προηγούμενου έτους, βεβαίωση ότι είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΑΑΕ, βεβαίωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ (τομέας αγροτών).

Τα δικαιολογητικά δεν προσκομίζονται εκ νέου στη Δράση 2 για τα μέλη της Ε.Ο. που παραμένουν ίδια με εκείνα που συμμετείχαν στη Δράση 1.

Ε) **Πιστοποιητικό** περί μη πτώχευσης και μη αίτησης για πτώχευση, μη θέσης σε εκκαθάριση, μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση.

Στ) **Δικαιολογητικά** που αποδεικνύουν την ύπαρξη νόμιμης κατοχής του ακινήτου επί του οποίου χωροθετούνται οι σχετικές επενδύσεις. Συγκεκριμένα απαιτείται το ακίνητο να είναι ιδιόκτητο, μισθωμένο ή παραχωρημένο τουλάχιστον για το χρονικό διάστημα που θα υλοποιηθεί το πιλοτικό έργο. Τα δικαιολογητικά αυτά προσκομίζονται μόνο στα πλαίσια της Δράσης 2.

Ζ) **Δικαιολογητικά** που αποδεικνύουν τη συμμετοχή ή την προηγούμενη συνεργασία των μελών της Ε.Ο. σε ένα (1) ανταγωνιστικό πρόγραμμα εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας στον αγρο – διατροφικό τομέα ή την εμπειρία του Συντονιστή ως συντονιστή έργου σε συγχρηματοδοτούμενο έργο εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας.

Στην περίπτωση φορέων που προέρχονται από άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε. τα ανωτέρω αναφερόμενα δικαιολογητικά απαιτείται να συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα.

4. Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται ηλεκτρονικά, μέσω του ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τα τυποποιημένα υποδείγματα. Αιτήσεις στήριξης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά πεδία δεν είναι δυνατό να οριστικοποιηθούν. Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών, να αποστείλουν στην αρμόδια Υπηρεσία (ΕΦΔ), υπογεγραμμένο αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης στη διαδικτυακή εφαρμογή, η πληρότητα του ηλεκτρονικού φακέλου και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι αποκλειστική ευθύνη του αιτούντος. Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, ο εν

δυνάμει δικαιούχος αποδέχεται ότι τα στοιχεία του θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 111 του Καν. 1306/2013 και ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ και του Καν. (ΕΚ) 45/2001 περί προστασίας των δεδομένων.

5. Οι αιτούντες μπορούν να διορθώνουν την αίτηση στήριξης και τα συνυποβληθέντα δικαιολογητικά, εφόσον δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων που προβλέπεται σε κάθε κύκλο της σχετικής πρόσκλησης, ακολουθώντας τη διαδικασία που προβλέπεται στο ΠΣΚΕ. Οι αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτηση στήριξης στο σύνολό της μετά από σχετικό αίτημά τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. 809/2014. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρισκόταν πριν να υποβάλει τα εν λόγω έγγραφα ή τμήματα των εν λόγω εγγράφων που ανακαλεί.
6. Δεν γίνονται αποδεκτές και απορρίπτονται χωρίς αξιολόγηση οι αιτήσεις των υποψηφίων στις εξής περιπτώσεις:
 - Αιτήσεις στήριξης για τις οποίες δεν έχει γίνει προηγουμένως ηλεκτρονική υποβολή στο ΠΣΚΕ.
 - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται ηλεκτρονικά χωρίς να υπάρξει κατόπιν προσκόμιση φυσικού φακέλου.
 - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται εκτός των χρονικών προθεσμιών που αναφέρονται στην πρόσκληση.
 - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται σε άλλο ΕΦΔ από εκείνον που θα έπρεπε να είχε υποβληθεί ανάλογα με το αντικείμενο του έργου και τη γεωγραφική του διάσταση (περιφερειακό, εθνικό ή διακρατικό).
 - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται σε άλλο Υπομέτρο από εκείνο που θα έπρεπε να είχε υποβληθεί λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο του έργου.
7. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί δήλωση ψευδών στοιχείων στην αίτηση στήριξης, ο δικαιούχος απορρίπτεται ή απεντάσσεται ανάλογα.

Άρθρο 17

Διοικητικός έλεγχος αιτήσεων στήριξης

1. Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.3. «Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει και με ευθύνη του αρμόδιου ΕΦΔ μέσω της συμπλήρωσης των αντίστοιχων ηλεκτρονικών φύλλων διοικητικού ελέγχου του ΠΣΚΕ.
2. Κατά την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης ελέγχεται το σχέδιο δράσης ή το επιχειρησιακό σχέδιο, κατά περίπτωση, ως αναπόσπαστο τμήμα αυτής.
3. Οι αιτήσεις στήριξης βαθμολογούνται σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής κάθε Δράσης που εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

4. Τα ηλεκτρονικά φύλλα διοικητικού ελέγχου περιέχουν όλα τα απαραίτητα σημεία ελέγχου ώστε να επιτυγχάνεται ο πλήρης έλεγχος της επιλεξιμότητας της αίτησης, ο υπολογισμός της βαθμολογίας και ο καθορισμός της οικονομικής στήριξης.
5. Για τη διενέργεια των διοικητικών ελέγχων των αιτήσεων στήριξης των Υπομέτρων της παρούσας συστήνονται τριμελείς Επιτροπές Αξιολόγησης. Για τις περιπτώσεις των αιτήσεων στήριξης που θα κατατεθούν στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας τα μέλη των επιτροπών θα προέρχονται :
 - Ένα (1) μέλος από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας, οι οποίοι διαθέτουν τα προβλεπόμενα, από τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α/08-12-2014) (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) προσόντα στο αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου.
 - Δύο (2) μέλη από υπαλλήλους της ΕΥΕ ΠΑΑ, της ΕΥΔ ΠΑΑ, ή της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου σχετικά με το θέμα του επιχειρησιακού σχεδίου.

Για τις περιπτώσεις των αιτήσεων στήριξης που θα κατατεθούν στις ΕΥΔ των ΕΠ των Περιφερειών τα μέλη των επιτροπών θα προέρχονται :

- Ένα (1) μέλος από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας, οι οποίοι διαθέτουν τα προβλεπόμενα, από τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α/08-12-2014) (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) προσόντα στο αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου.
- Ένα (1) μέλος από υπάλληλο της ΕΥΕ ΠΑΑ ή της ΕΥΔ ΠΑΑ
- Ένα (1) μέλος από υπάλληλο της ΕΥΔ του ΕΠ της αντίστοιχης Περιφέρειας

Στην περίπτωση που δεν επαρκούν ή δεν υπάρχουν για τη συγκεκριμένη περίπτωση ειδικοί επιστήμονες, προκειμένου να συγκροτηθούν οι ως άνω επιτροπές δύναται να επιλεγούν ως μέλη υπάλληλοι άλλων φορέων του δημοσίου, οι οποίοι επιλέγονται ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Τα μέλη των Επιτροπών υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και περί εμπιστευτικότητας.

6. Οι Επιτροπές που θα λειτουργήσουν δύνανται να είναι παραπάνω από μία (1). Το έργο των Επιτροπών δύνανται να συνδράμουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, υπάλληλοι του ΥΠΑΑΤ ή των Περιφερειών, παρέχοντας σε αυτές τεχνικής φύσεως πληροφορίες.
7. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου οι Επιτροπές δύνανται να ζητήσουν τυχόν διευκρινίσεις (μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος) καθώς και να πραγματοποιήσουν διασταυρωτικούς ελέγχους με τη χρήση βάσης δεδομένων για οποιοδήποτε στοιχείο κριθεί απαραίτητο.

8. Οι εν λόγω Επιτροπές συγκροτούνται με Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κατόπιν σχετικού εγγράφου του οικείου Περιφερειάρχη για τη συμμετοχή του στελέχους της ΕΥΔ του ΕΠ της Περιφέρειας αρμοδιότητάς του. Σε όλες τις Επιτροπές περιγράφονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη αυτών και ότι άλλο απαιτείται για το έργο τους και τον τρόπο λειτουργίας τους.
9. Οι Επιτροπές συντάσσουν για κάθε αίτηση στήριξης Φύλλο Αξιολόγησης όπου:
- Κρίνουν αν το αντικείμενο του προτεινόμενου έργου πληροί τους όρους επιλεξιμότητας των αντίστοιχων Υπομέτρων, εάν η αίτηση στήριξης έχει υποβληθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος καθώς και το σχέδιο δράσης (εφόσον πρόκειται για τη Δράση 1) ή το επιχειρησιακό σχέδιο (εφόσον πρόκειται για τη Δράση 2).
 - Κρίνουν το εύλογο κόστος των υποβληθεισών δαπανών του άρθρου 67, παρ. 1, στοιχείο α του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.
 - Βαθμολογούν κάθε αίτηση στήριξης που πληροί τα ανωτέρω κριτήρια ως προς τα κριτήρια επιλογής, τεκμηριώνοντας επαρκώς τη βαθμολογία σε κάθε επιμέρους κριτήριο.
- Οι Επιτροπές δύνανται να προβούν σε περικοπή του προϋπολογισμού του έργου μετά από σχετική τεκμηρίωση. Ειδικότερα, η αξιολόγηση του εύλογου κόστους των δαπανών πραγματοποιείται με σύγκριση των διαφόρων προσφορών ή διασταυρωτικό έλεγχο προσφορών ομοειδών προϊόντων και τεχνικών προδιαγραφών άλλων πράξεων.
- Ειδικά για τις αιτήσεις που απορρίπτονται ή εφόσον υπάρχει διαφοροποίηση από το αρχικά αιτούμενο ποσό στήριξης, πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι και η νομική βάση της απόρριψης ή διαφοροποίησης. Με την έννοια «νομική βάση» νοείται η αναλυτική παραπομπή στο θεσμικό πλαίσιο των Υπομέτρων αναφέροντας στοιχεία όπως ο αριθμός απόφασης, το άρθρο, η παράγραφος, το εδάφιο.
10. Οι Επιτροπές εφόσον διαπιστώσουν ότι η αίτηση στήριξης δεν είναι συμβατή με τον δηλωθέντα θεματικό τομέα παραπέμπουν αυτή προς αξιολόγηση στην αντίστοιχη Επιτροπή. Στην περίπτωση όμως που διαπιστωθεί ότι η αίτηση στήριξης έχει υποβληθεί λανθασμένα σε άλλο ΕΦΔ (Υπηρεσία υποβολής) ή Υπομέτρο από εκείνο που θα έπρεπε, αποτελεί λόγο απόρριψης αυτής.
11. Οι Επιτροπές κοινοποιούν εγγράφως τα αποτελέσματά τους στον αρμόδιο ΕΦΔ. Το πόρισμα των Επιτροπών, σε κάθε περίπτωση, δεν αποτελεί ανάληψη δέσμευσης για τον ΕΦΔ μέχρι την οριστική έγκριση όλων των αιτήσεων στήριξης κάθε κύκλου της πρόσκλησης, η οποία πραγματοποιείται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή του αρμόδιου Περιφερειάρχη, ανάλογα με τον αρμόδιο ΕΦΔ.
12. Οι πρόεδροι των Επιτροπών έχουν πρόσβαση στο ΠΣΚΕ όπως και στα στοιχεία των υποψηφίων.
13. Κατά το διοικητικό έλεγχο εξετάζεται το ηλεκτρονικό αίτημα στήριξης.

14. Οι υποψήφιοι κάθε ΕΦΔ και κύκλου πρόσκλησης επιλέγονται κατά απόλυτα φθίνουσα σειρά κατάταξης με βάση τη συνολική βαθμολογία τους.
15. Τα κριτήρια επιλογής καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία είναι δυνατόν να τροποποιούνται μετά από έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014 – 2020 αλλά δεν τροποποιούνται κατά τη διάρκεια υποβολής και έγκρισης προτάσεων σε κάθε κύκλο της πρόσκλησης στις οποίες αυτή αναφέρεται.
16. Σε περίπτωση που ο αρμόδιος ΕΦΔ διαπιστώσει, σε οποιαδήποτε φάση του διοικητικού ελέγχου της αίτησης στήριξης, ότι μέλος της Ε.Ο. υπέβαλε μη ακριβή ή αναληθή στοιχεία, η αίτηση θα απορρίπτεται.
17. Μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ οι Αιτήσεις Στήριξης και οι Διοικητικοί Έλεγχοι των Αιτήσεων.

Άρθρο 18

Δημοσιοποίηση των καταστάσεων

1. Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου (αξιολόγησης) των αιτήσεων στήριξης και με βάση το όριο της δημόσιας δαπάνης κάθε κύκλου της πρόσκλησης, κάθε ΕΦΔ συντάσσει μέσω του ΠΣΚΕ Πίνακα Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου στον οποίο παρουσιάζονται οι:
 - Παραδεκτές αιτήσεις: επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό κάθε κύκλου της πρόσκλησης (εν δυνάμει δικαιούχοι).
 - Μη παραδεκτές αιτήσεις: μη επιλέξιμες αιτήσεις (απορριπτόμενοι).
2. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση ισοβαθμίας αιτήσεων στήριξης λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια κατά σειρά βαρύτητας. Ειδικότερα, για τη Δράση 1 λαμβάνονται υπόψη κατά σειρά τα εξής κριτήρια: 2.1, 3.1, 1.3, 1.2, 1.1, 3.2, 3.3. Για τη Δράση 2, λαμβάνονται υπόψη κατά σειρά τα εξής κριτήρια: 1.2, 1.1, 4.2, 4.1. Όποια από τις ισοβαθμούσες αιτήσεις στήριξης καλύπτει τα περισσότερα από τα ανωτέρω αναφερόμενα κριτήρια ανά δράση, κατατάσσεται υψηλότερα στη γενική κατάταξη με βάση το ισχυρότερο κριτήριο.
3. Ο Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου δημοσιεύεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή του οικείου Περιφερειάρχη ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου ΕΦΔ.
4. Με ευθύνη του αρμόδιου ΕΦΔ η Απόφαση:
 - Αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» στον ιστοχώρο του ΠΑΑ 2014 – 2020 (www.agrotikianaptixi.gr) και στον ιστοχώρο της οικείας Περιφέρειας.
 - Κοινοποιείται από τις ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ ΠΑΑ και ΕΥΕ ΠΑΑ).
5. Με ευθύνη του ΕΦΔ τηρείται αρχείο δημοσιοποίησης.
6. Ο Συντονιστής του Έργου των εν δυνάμει δικαιούχων ενημερώνεται ηλεκτρονικά από τον αρμόδιο ΕΦΔ για το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, την καταρχήν έγκριση της αίτησης στήριξης και καλείται να υποβάλει όλα τα απαραίτητα

δικαιολογητικά το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποστολής του ηλεκτρονικού μηνύματος. Σημειώνεται ότι μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας δεν γίνονται αποδεκτά δικαιολογητικά. Όλα τα δικαιολογητικά θα πρέπει να έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες αρχές έως και την ημερομηνία υποβολής του φακέλου δικαιολογητικών.

7. Τα δικαιολογητικά αποστέλλονται στον αρμόδιο ΕΦΔ σε κλειστό φάκελο ο οποίος πρωτοκολλείται προκειμένου να αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής. Ο φάκελος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟ
Κωδικός Έργου (από την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης στήριξης)
Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης στήριξης:
Τίτλος Έργου:
Συντονιστής Φορέας:
Μέλη της Ε.Ο.:

8. Με την παραλαβή του φακέλου δικαιολογητικών ξεκινά άμεσα από τον αρμόδιο ΕΦΔ η διαδικασία ελέγχου αυτών. Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών διαπιστωθούν σφάλματα σε στοιχεία που δεν επηρεάζουν την επιλεξιμότητα ή την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης αυτά διορθώνονται και αναπροσαρμόζονται στο ΠΣΚΕ από τον αρμόδιο ΕΦΔ σύμφωνα με τα προκύπτοντα εκ του φακέλου στοιχεία. Στην περίπτωση όμως που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών διαπιστωθεί ανακριβής δήλωση στοιχείων που αφορούν στις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται.
9. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των δικαιολογητικών όλων των εν δυνάμει δικαιούχων, επικαιροποιείται ο Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου.
10. Ο αρμόδιος ΕΦΔ ενημερώνει με ηλεκτρονικό μήνυμα τον Συντονιστή του Έργου όλων των μη παραδεκτών αιτήσεων (των απορριπτόμενων που προέκυψαν είτε από το διοικητικό έλεγχο είτε από τη διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών) με πλήρη αιτιολόγηση του λόγου απόρριψης, προκειμένου να λάβουν γνώση.
11. Στην περίπτωση απόρριψης αιτήσεων στήριξης κατά τη διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών ή στην περίπτωση που ο εν δυνάμει δικαιούχος γνωστοποιεί με επιστολή του στον αρμόδιο ΕΦΔ ότι δεν επιθυμεί την ένταξή του στο αντίστοιχο Υπομέτρο, τότε ο προσωρινός πίνακας επικαιροποιείται με τον επόμενο (πρώτο) κατά σειρά κατάταξης αιτούμενο και μέχρι του ορίου πιστώσεων για ανάληψη νομικών δεσμεύσεων της περιόδου ένταξης. Η συμπερίληψη στον πίνακα των εν

δυνάμει δικαιούχων για τους επόμενους αιτούντες γίνεται με βάση τη σειρά κατάταξής τους, όπως έχει προκύψει από τα αποτελέσματα βαθμολόγησης των Επιτροπών και ακολουθείται η ίδια διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών, ενημέρωσης του Συντονιστή του Έργου και επικαιροποίησης του πίνακα που περιγράφεται στο παρόν άρθρο.

12. Ο Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου δύναται να επικαιροποιείται από τον αρμόδιο ΕΦΔ όσες φορές κριθεί απαραίτητο από τις ανωτέρω περιγραφόμενες διαδικασίες.

Άρθρο 19

Υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής

1. Οι υποψήφιοι οι οποίοι έχουν συμπεριληφθεί στους Πίνακες Αποτελεσμάτων έχουν το δικαίωμα υποβολής, ενώπιον του ΕΦΔ, ενδικοφανούς προσφυγής με την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999, κατά του Πίνακα Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ανάρτηση αυτού στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».
2. Στην απόφαση του Πίνακα Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου, που αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» γίνεται μνεία της δυνατότητας των ενδιαφερομένων για την υποβολή της προσφυγής.
3. Η προσφυγή υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα. Μετά την ηλεκτρονική της υποβολή, το έγγραφο της προσφυγής όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο. συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά στοιχεία στον αρμόδιο ΕΦΔ το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος μέσω ΠΣΚΕ, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής.
4. Η εξέταση των προσφυγών πραγματοποιείται από τριμελείς Επιτροπές Προσφυγών οι οποίες συγκροτούνται ανά ΕΦΔ και εξετάζουν το σύνολο των προσφυγών που έχουν υποβληθεί και συντάσσουν αιτιολογημένο πόρισμα. Στις επιτροπές προσφυγών δύναται να συμμετέχουν αξιολογητές του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών της ΓΓΕΤ σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στην παρούσα απόφαση και υπάλληλοι της ΕΥΔ ΠΑΑ, ΕΥΕ ΠΑΑ καθώς και των ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών. Οι εν λόγω επιτροπές συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κατόπιν σχετικού εγγράφου του οικείου Περιφερειάρχη για τη συμμετοχή του στελέχους της ΕΥΔ της Περιφέρειας αρμοδιότητάς του. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές της αίτησης στήριξης δεν συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής που αφορά στη συγκεκριμένη αίτηση. Τα μέλη των Επιτροπών Προσφυγών υποβάλλουν

Υπεύθυνη Δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και περί εμπιστευτικότητας.

5. Οι προσφυγές εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.
6. Το πόρισμα αποφάσεων επί των προσφυγών της επιτροπής επικυρώνεται με την υπογραφή του από τα μέλη αυτής και στη συνέχεια ο Οριστικός Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου επικαιροποιείται από τον αρμόδιο ΕΦΔ, κοινοποιείται από τις ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών στην ΕΥΕ ΠΑΑ και δημοσιεύεται.
7. Για τον Οριστικό Πίνακα Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου που προκύπτει μέχρι εξάντλησης των πόρων, ακολουθούνται οι διαδικασίες δημοσιότητας που περιγράφονται στην παρούσα απόφαση.
8. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής εκδίδεται σχετικό έγγραφο ενημέρωσης από τον ΕΦΔ.
9. Ο Οριστικός Πίνακας αναρτάται στο Πρόγραμμα “ΔΙΑΥΓΕΙΑ”, στον ιστοχώρο του ΠΑΑ 2014 – 2020 (www.agrotikianaptixi.gr) και στον ιστοχώρο της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 20

Αποφάσεις ένταξης πράξης

1. Ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή ο αρμόδιος Περιφερειάρχης εκδίδει Απόφαση Ένταξης Πράξεων για τις επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό κάθε κύκλου της πρόσκλησης κεντρικά (εθνικό σκέλος) ή ανά Περιφέρεια μετά από σχετική εισήγηση του αρμόδιου ΕΦΔ και σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.4. «Ένταξη πράξεων» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει. Η εν λόγω Απόφαση περιλαμβάνει κάθε εντασσόμενη πράξη (δικαιούχο – Ε.Ο.) και τα στοιχεία κάθε μέλους της Ε.Ο.
2. Η απόφαση ένταξης επικαιροποιείται μετά το πέρας του συνόλου των προσφυγών.
3. Η Απόφαση Ένταξης περιλαμβάνει κατ’ ελάχιστον τους εντασσόμενους δικαιούχους και τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων και ειδικά τα εξής:
 - Ονοματεπώνυμο ή επωνυμία δικαιούχου,
 - Τίτλος πράξης,
 - Κωδικός ΟΠΣΑΑ,
 - ΑΦΜ δικαιούχου (του Συντονιστή Φορέα),
 - Συνολικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός,
 - Στοιχεία των μελών που απαρτίζουν την Ε.Ο. (Επωνυμία, ΑΦΜ, επιμερισμός συνολικού προϋπολογισμού).

Επιπλέον, για τη Δράση 2:

- Ο αριθμός των δόσεων καταβολής της στήριξης,
- Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της πράξης,

- Λοιπές υποχρεώσεις/δεσμεύσεις του δικαιούχου. Η απόφαση θα παραπέμπει στην αίτηση στήριξης και το επιχειρησιακό σχέδιο, όπως αυτά έχουν υποβληθεί από το δικαιούχο στο ΠΣΚΕ και διαμορφωθεί κατά το διοικητικό έλεγχο της αίτησης στήριξης – φακέλου υποψηφιότητας.
4. Σε περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 στην απόφαση ένταξης περιλαμβάνονται επίσης τα στοιχεία της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου του/ων δικαιούχου/ων που θα υλοποιήσει/ουν την επένδυση καθώς και ο ενδεικτικός προϋπολογισμός αυτής.
 5. Ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης δε δύναται να αυξηθεί σε καμία περίπτωση.
 6. Ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της πράξης, όπως αυτό ορίζεται στην Απόφαση Ένταξης. Στην περίπτωση που το παραπάνω χρονοδιάγραμμα παρεκκλίνει από το χρόνο υλοποίησης της πράξης που αναφέρεται στην Απόφαση Ένταξης τότε ο δικαιούχος υποβάλλει στην αρμόδια Υπηρεσία αίτημα πλήρως αιτιολογημένο.
 7. Η Απόφαση Ένταξης αναρτάται στο Πρόγραμμα “ΔΙΑΥΓΕΙΑ”, στον ιστοχώρο του ΠΑΑ 2014 – 2020 (www.agrotikianartixi.gr), στον ιστοχώρο της οικείας Περιφέρειας, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ από τον ΕΦΔ και δημιουργείται Τεχνικό Δελτίο Έργου για κάθε μια από τις αιτήσεις που εντάσσονται. Τα στοιχεία της Απόφασης Ένταξης μεταφέρονται στο ΠΣΚΕ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
 8. Η Απόφαση Ένταξης, η οποία επέχει θέση σύμβασης, κοινοποιείται σε κάθε δικαιούχο με αποστολή επιστολής ή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αυτός έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ με ευθύνη του ΕΦΔ.
 9. Η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης αποτελεί το χρονικό σημείο ανάληψης νομικής δέσμευσης για τη στήριξη της πράξης που περιλαμβάνεται σε αυτήν. Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να ξεκινήσει την υλοποίηση της πράξης πριν την έκδοση της απόφασης ένταξής του στο Μέτρο και συγκεκριμένα στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την έκδοση του κύκλου της πρόσκλησης της Δράσης 2 μέχρι την έκδοση της απόφασης ένταξης από τον αρμόδιο ΕΦΔ με δική του ευθύνη, χωρίς να υποχρεώνει αυτόν με οποιονδήποτε τρόπο στην έκδοση της εν λόγω απόφασης. Ειδικότερα, οι δαπάνες για την παραγωγική επένδυση στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 είναι επιλέξιμες μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης και εφόσον τα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα του πιλοτικού έργου που θα εφαρμοστεί κατά τη διάρκεια της Δράσης 2 έχουν κριθεί θετικά. Η διάρκεια υλοποίησης της πράξης ορίζεται στην Απόφαση Ένταξης.
 10. Η Απόφαση Ένταξης πράξεων αποτελεί την πρόταση εγγραφής τους στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), οπότε μετά την έκδοση και την οριστικοποίηση των στοιχείων της στο ΟΠΣΑΑ, δημιουργείται αυτόματα

ηλεκτρονική πρόταση εγγραφής στο ΠΔΕ. Η οριστική εγγραφή της πράξης στο ΠΔΕ γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 21

Τροποποιήσεις πράξεων

1. Η Τροποποίηση Πράξεων πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία 1.1.6. «Τροποποίηση Πράξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει.
2. Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της πράξης μπορεί να προκύψει:
 - 2.1 Κατόπιν αιτήματος από το δικαιούχο προς τον ΕΦΔ, οποτεδήποτε πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι τροποποίησης / μεταβολής της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξης της. Το αίτημα καταχωρείται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τυποποιημένο υπόδειγμα, μαζί με τα δικαιολογητικά (σε μορφή pdf). Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, το αίτημα έτσι όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ υπογράφεται από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο. και μαζί με τα δικαιολογητικά, υποβάλλεται εγγράφως στον ΕΦΔ το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος μέσω ΠΣΚΕ.
Το αίτημα τροποποίησης μπορεί να αποτελεί και τμήμα του αιτήματος πληρωμής.
 - 2.2 Από τον ΕΦΔ όταν κατά τη διαδικασία ελέγχου της πράξης (μετά από οριστικοποιημένο πόρισμα επιτόπιου ή διοικητικού ελέγχου) ή κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησής της, διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις/εμπλοκές στην υλοποίησή της σύμφωνα με τα οριζόμενα σχετικά με την παρακολούθηση στην παρούσα απόφαση.
3. Ο μέγιστος αριθμός αιτημάτων τροποποίησης ορίζεται σε δύο (2), ενώ σε αυτόν δεν προσμετρώνται οι τροποποιήσεις λόγω προφανών σφαλμάτων. Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 ορίζεται το δικαίωμα υποβολής ενός (1) επιπλέον αιτήματος τροποποίησης. Όλα τα αιτήματα τροποποίησης συνοδεύονται από αιτιολογημένη έκθεση του Συντονιστή Φορέα και στην περίπτωση μεταβολής του οικονομικού αντικειμένου της παραγωγικής επένδυσης συνοδεύεται επιπλέον από τρεις (3) οικονομικές προσφορές.
4. Τροποποιήσεις θεωρούνται ενδεικτικά οι εξής:
 - 4.1 Απόκλιση οικονομικού αντικειμένου της πράξης.
 - 4.2 Απόκλιση φυσικού αντικειμένου της πράξης **μόνο** ως προς την παραγωγική επένδυση.

- 4.3 Παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης με την προϋπόθεση ότι δεν ξεπερνά τη μέγιστη προβλεπόμενη χρονική διάρκεια της υλοποίησης τους επιχειρησιακού σχεδίου των τριών (3) ετών.
- 4.4 Αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου (πχ μεταβολή της έδρας του Συντονιστή Φορέα, ή μεταβολή της επωνυμίας ή/και νομικής μορφής, αλλαγή νόμιμου εκπροσώπου, αντικατάσταση μέλους της ομάδας έργου με ισότιμα προσόντα).
- 4.5 Μείωση του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης που περιλαμβάνεται στην απόφαση ένταξης σε ποσοστό άνω του 20%.
- 4.6 Διόρθωση προφανών σφαλμάτων.
- 4.7 Αντικατάσταση μέλους Ε.Ο. λόγω ανωτέρας βίας, πτώχευσης ή άλλης αντικειμενικής αιτίας.
5. Αντικατάσταση του Συντονιστή του έργου είναι δυνατή, εφόσον το μέλος της ομάδας που αποχωρεί αντικατασταθεί από άτομο(α) με τουλάχιστον ισότιμα προσόντα (ειδικότητα και τυπικά προσόντα) και εγκρίνεται από τον ΕΦΔ μετά από αιτιολόγηση της προτεινόμενης αντικατάστασης και τεκμηρίωση τουλάχιστον ισότιμων προσόντων (ειδικότητα και τυπικά προσόντα) από το(α) προτεινόμενο(α) για την κάλυψη της θέσης μέλος(η).
6. Τροποποίηση / αλλαγή των μελών της Ε.Ο. δύναται να γίνει αποδεκτή μόνο στην περίπτωση που αποδεικνύεται ότι δεν επηρεάζεται το φυσικό αντικείμενο της πράξης / πιλοτικό έργο, τη βαθμολογία που έχει λάβει και κρίνεται ανάλογα από τον αρμόδιο ΕΦΔ.
7. Η τροποποίηση εξετάζεται από εισηγητή του ΕΦΔ. Στην περίπτωση που το αίτημα τροποποίησης αποτελεί τμήμα της αίτησης πληρωμής, η εξέταση του αιτήματος τροποποίησης πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την εξέταση της αίτησης πληρωμής. Η απόφαση τροποποίησης εκδίδεται πριν την αναγνώριση και εκκαθάριση της αίτησης πληρωμής.
8. Η αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ποσού στήριξης.
9. Δεν γίνονται αποδεκτά αιτήματα για τροποποιήσεις και μεταβολές στις περιπτώσεις όπου:
 - 9.1 Δεν τηρούνται οι όροι της σχετικής Πρόσκλησης ειδικά όσον αφορά στους όρους και προϋποθέσεις ένταξης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
 - 9.2 Έχουν ως αποτέλεσμα αλλαγή στη βαθμολογία του δικαιούχου, με τη νέα βαθμολογία να πέφτει κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή κάτω από τη βαθμολογία του τελευταίου δικαιούχου.
 - 9.3 Αφορά αλλαγές από τις οποίες να προκύπτει ότι διαφοροποιείται σημαντικά το φυσικό αντικείμενο της πράξης.
 - 9.4 Δεν υπάρχει αιτιολόγηση του αιτήματος τροποποίησης ή μεταβολής.
10. Η εξέταση του αιτήματος γίνεται μέσω του ΠΣΚΕ από τον ΕΦΔ και μπορεί να οδηγή:

- 10.1 Σε αποδοχή του αιτήματος με αλλαγή των σχετικών στοιχείων της πράξης και ενδεχόμενη τροποποίηση της απόφασης ένταξης. Η αποδοχή της τροποποίησης ενδέχεται να οδηγήσει σε μείωση του ποσού της τελευταίας δόσης ή σε ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- 10.2 Σε απόρριψη του αιτήματος εφόσον αυτή αποκλίνει από τα οριζόμενα στην παράγραφο 9 του παρόντος άρθρου. Η μη αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης της πράξης, δύναται να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης έγκρισης και σε διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαδικασίες για την επιβολή κυρώσεων που ορίζονται στην παρούσα απόφαση.
11. Τα αιτήματα τροποποιήσεων καταχωρίζονται από το Δικαιούχο στο ΠΣΚΕ. Με ευθύνη του ΕΦΔ ο διοικητικός έλεγχος και τα αποτελέσματα εξέτασης των αιτημάτων τροποποίησης καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
12. Με ευθύνη του ΕΦΔ το αποτέλεσμα εξέτασης της τροποποίησης (αποδοχή, απόρριψη, ανάγκη έκδοσης τυχόν νέας απόφασης ένταξης) κοινοποιείται ατομικά στον ενδιαφερόμενο δικαιούχο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 22

Αποφάσεις ανάκλησης – απένταξης

1. Σε περίπτωση τεκμηριωμένης αδυναμίας εκτέλεσης ή τήρησης των όρων της απόφασης ένταξης της πράξης, πραγματοποιείται ανάκληση πράξης - απένταξη σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.5. «Ανάκληση ένταξης πράξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει. Η ανάκληση – απένταξη της πράξης προβλέπεται ειδικότερα στις εξής περιπτώσεις:
 - 1.1 Ανάκληση πράξης με αίτημα του δικαιούχου: Πραγματοποιείται οποιαδήποτε στιγμή πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, μέσω υποβολής αιτήματος, σε εφαρμογή του άρθρου 3 του Καν (ΕΕ) 809/2014, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της. Το αίτημα ανάκλησης συνοδεύόμενο από τα σχετικά δικαιολογητικά υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο.
 - 1.2 Απένταξη από τον ΕΦΔ:
 - Όταν κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις από τους συμβατικούς όρους της απόφασης ένταξης.
 - Ύστερα από διαπιστωμένη απάτη βάσει απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής.

- Εφόσον έχει τεθεί η πράξη σε καθεστώς επιτήρησης και ο δικαιούχος δεν έχει συμμορφωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας με τις οδηγίες προειδοποιητικής επιστολής που του έχει αποσταλεί.
2. Στις περιπτώσεις που απαιτείται, ο ΕΦΔ σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 4 του ν. 4314/2014, θέτει την πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης ανάλογα με την περίπτωση. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του δικαιούχου με αυτά, ο ΕΦΔ εισηγείται την ανάκληση της ένταξης της πράξης ή Τροποποίησης της Απόφασης Ένταξης.
 3. Η σχετική απόφαση ανάκλησης-απένταξης της πράξης εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων στις περιπτώσεις που ΕΦΔ είναι η ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας και από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη στις περιπτώσεις που ΕΦΔ είναι οι ΕΥΔ των ΕΠ των Περιφερειών. Το σχέδιο της απόφασης ανάκλησης δύναται να παράγεται από το ΟΠΣΑΑ.
 4. Στην περίπτωση που για την συγκεκριμένη πράξη, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 4 Καν (ΕΕ) 640/2014.
 5. Με ευθύνη του ΕΦΔ η απόφαση ανάκλησης αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στο δικαιούχο και στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ.
 6. Ισχύουν τα εξής:
 - 6.1 Οι Αποφάσεις Ανάκλησης και Απένταξης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ από τον ΕΦΔ.
 - 6.2 Με ευθύνη του ΕΦΔ οι Αποφάσεις Ανάκλησης και Απένταξης κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει.

Άρθρο 23

Αίτηση πληρωμής

1. Για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5 (Δράση 1 και Δράση 2) υποβάλλονται από το δικαιούχο σχετικές αιτήσεις πληρωμής. Οι αιτήσεις πληρωμής υπογράφονται από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο. Ο δικαιούχος επενδυτικής στήριξης σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, μετά την ένταξη της πράξης του, έχει δικαίωμα να αιτηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, τη χορήγηση προκαταβολής (μόνο για την περίπτωση της παραγωγικής επένδυσης της Δράσης 2) σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.6.1. «Υποβολή αίτησης πληρωμής» που περιγράφεται

στο ΣΔΕ, όπως ισχύει και σύμφωνα με όσα περιγράφονται στο παρόν άρθρο. Ειδικότερα:

- 1.1 Για τη Δράση 1, ο δικαιούχος υποβάλλει αίτηση πληρωμής μαζί με την αίτηση στήριξης. Εφόσον ο δικαιούχος δεν επιθυμεί την πληρωμή έχει το δικαίωμα εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από τη συμπερίληψή του στον πίνακα αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου, όπως έχει επικαιροποιηθεί μετά την εξέταση των δικαιολογητικών, να αποστείλει στον αρμόδιο ΕΦΔ επιστολή ότι δεν επιθυμεί την ένταξη και πληρωμή του στο αντίστοιχο Υπομέτρο.
- 1.2 Για τη Δράση 2, ο δικαιούχος μπορεί να υποβάλει μέχρι τρεις (3) αιτήσεις πληρωμής, μία για κάθε έτος υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου της συγκεκριμένης δράσης, εφόσον η διάρκεια του επιχειρησιακού σχεδίου προβλέπεται τριετής. Για επιχειρησιακά σχέδια μικρότερης διάρκειας οι δόσεις μειώνονται ανάλογα (π.χ. για επιχειρησιακό σχέδιο διάρκειας 2 ή 2,5 ετών οι δόσεις μειώνονται σε 2). Ειδικότερα, στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 πραγματοποιείται μία και μοναδική επιπλέον πληρωμή και ο αριθμός των αιτήσεων πληρωμής αυξάνεται κατά ένα (1). Σε κάθε περίπτωση το αργότερο εντός δωδεκαμήνου από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης, ο δικαιούχος θα πρέπει να έχει υποβάλει στον αρμόδιο ΕΦΔ αίτηση πληρωμής. Σε περίπτωση αδυναμίας υποβολής της αίτησης πληρωμής εντός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, ο δικαιούχος υποβάλλει στον ΕΦΔ, αίτημα παράτασης μέχρι τριών (3) μηνών πλήρως αιτιολογημένο. Κάθε αίτηση πληρωμής συνοδεύεται από τη βεβαίωση / έκθεση του ορκωτού λογιστή / ελεγκτή για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικείμενου (δαπανών) του έργου. Η αίτηση τελικής πληρωμής μπορεί να υποβληθεί έως και τρεις (3) μήνες μετά την ολοκλήρωση του επιχειρησιακού σχεδίου (φυσικού αντικείμενου).
- 1.3 Για τη χορήγηση προκαταβολής για την παραγωγική επένδυση είναι απαραίτητο να υποβληθεί από το δικαιούχο της παραγωγικής επένδυσης προς τον αρμόδιο ΕΦΔ αίτηση λήψης προκαταβολής εφόσον έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο του επιχειρησιακού σχεδίου / πιλοτικού έργου και έχει πραγματοποιηθεί, μετά από αίτημα τροποποίησης του δικαιούχου, η τροποποίηση της απόφασης ένταξης που αφορά στην παραγωγική επένδυση. Ο έλεγχος της αίτησης προκαταβολής πραγματοποιείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον φορέα στον οποίο έχει εκχωρηθεί η αρμοδιότητα.
2. Για τη Δράση 1, το συνολικό ποσό καταβάλλεται εξ' ολοκλήρου στο Συντονιστή Φορέα.
3. Για τη Δράση 2, κάθε αίτηση πληρωμής αφορά στο συνολικό ποσό που αιτείται ο δικαιούχος ανά δόση σε σχέση με τον εγκεκριμένο επιλέξιμο προϋπολογισμό. Το συνολικό αυτό ποσό επιμερίζεται στα ποσά που αντιστοιχούν σε κάθε μέλος της

- Ε.Ο. για τη συγκεκριμένη δόση, όπως προκύπτει από το μεταξύ τους συμφωνητικό συνεργασίας, την αίτηση στήριξης και την απόφαση ένταξης.
4. Κάθε αίτηση πληρωμής της Δράσης 2 συνοδεύεται από έκθεση προόδου του φυσικού αντικείμενου και τα προβλεπόμενα για την ελεγχόμενη χρονική περίοδο ολοκληρωθέντα παραδοτέα. Η έκθεση προόδου της τελικής αίτησης πληρωμής της Δράσης 2 περιλαμβάνει επίσης τις δράσεις που έχουν πραγματοποιηθεί για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου μέσω του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου και μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου της ΕΣΚ (EIP AGRI).
 5. Η αίτηση πληρωμής επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α'75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν.
 6. Η αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής υποβάλλεται μέσω ΠΣΚΕ ύστερα από τη συμπλήρωση του σχετικού τυποποιημένου υποδείγματος. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης πληρωμής στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτής και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι της αποκλειστικής ευθύνης του αιτούντος. Αιτήσεις πληρωμής στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΠΣΚΕ δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν καθώς δεν θα κρίνονται πλήρεις.
 7. Εφόσον η αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής υποβληθεί οριστικώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ.
 8. Μετά την οριστικοποίηση της ηλεκτρονικής υποβολής της Δράσης 2, οι δικαιούχοι υποβάλλουν εγγράφως εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής και τα σχετικά δικαιολογητικά στον ΕΦΔ, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής. Υποβάλλονται τα εξής:
 - 8.1 Αντίγραφο της αίτησης πληρωμής το οποίο δύναται να παράγεται από το ΠΣΚΕ υπογεγραμμένο από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα για τη Δράση 1 ή τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο. για τη Δράση 2 ή αντίγραφο της αίτησης προκαταβολής το οποίο δύναται να παράγεται από το ΠΣΚΕ υπογεγραμμένο από το δικαιούχο της παραγωγικής επένδυσης.
 - 8.2 Το σύνολο των πρωτότυπων δικαιολογητικών τα οποία θα προσδιοριστούν σε εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
 9. Με την υποβολή της αίτησης πληρωμής στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων.
 10. Με ευθύνη του ΕΦΔ οι αιτήσεις πληρωμών ή προκαταβολής που δύναται να υποβληθούν μέσω του ΠΣΚΕ μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης υπηρεσίας του διαδικτύου που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

11. Γίνεται δεκτή η εμπρόθεσμη (πριν την έναρξη της διαδικασίας διοικητικού ελέγχου της αίτησης πληρωμής ή προκαταβολής) ανάκληση ή τροποποίηση για διόρθωση προφανών σφαλμάτων.
12. Μετά τη φυσική υποβολή της αίτησης πληρωμής ή προκαταβολής μαζί με τα δικαιολογητικά αρχίζει άμεσα ο διοικητικός έλεγχος αυτής. Κατά τη διαδικασία του διοικητικού ελέγχου ο αρμόδιος υπάλληλος ελέγχει τα πρωτότυπα δικαιολογητικά που αφορούν σε δαπάνες, θέτει σε αυτά σφραγίδα του Μέτρου, τα αναπαράγει σε αντίγραφα και επιστρέφει τα πρωτότυπα δικαιολογητικά στο Συντονιστή Φορέα.
13. Υπάρχει δυνατότητα υποβολής τελικής αίτησης πληρωμής και ολοκλήρωσης μιας πράξης με μικρότερο οικονομικό αντικείμενο, τηρώντας όμως σε κάθε περίπτωση τις δεσμεύσεις, συμβατικούς όρους και λοιπές προϋποθέσεις της παρούσας.
14. Προκειμένου μία δαπάνη να θεωρηθεί επιλέξιμη θα πρέπει το αντίστοιχο παραστατικό να έχει εξοφληθεί μετά την ημερομηνία επιλεξιμότητας των δαπανών και πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής.
15. Σε περίπτωση που στην Ε.Ο. συμμετέχει μέλος με έδρα σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε. τότε οι δαπάνες καθίστανται επιλέξιμες εφόσον τεκμηριώνονται από παραστατικά που πραγματοποιούνται από το δικαιούχο με ελληνικό ΑΦΜ για την υλοποίηση του έργου ή μόνο ως προς την καθαρή αξία αυτής χωρίς να λαμβάνεται υπόψη οποιοδήποτε ποσό αφορά σε φόρο ή άλλη δαπάνη.
16. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά σε κάθε αίτηση πληρωμής της Δράσης 2 και της χορήγησης προκαταβολής θα καθοριστούν με εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
17. Στη τελική αίτηση πληρωμής θα πρέπει να προσκομιστούν τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τουλάχιστον τις απαραίτητες ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη **δημοσιότητα των αποτελεσμάτων του έργου** σε εθνικό επίπεδο μέσω του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου και σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του EIP-AGRI. Επίσης, δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις όποιες επιπλέον των υποχρεωτικών ενεργειών πραγματοποιήθηκαν για το σκοπό αυτό.
18. Ειδικότερα, για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες, η **εξόφλησή** τους (τμηματική ή ολική) θα πρέπει να γίνεται ως ακολούθως:
 - Για κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (προ ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφλησή της, να γίνεται με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
 - Για κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (προ ΦΠΑ), δύναται η τμηματική ή ολική εξόφλησή της, να γίνεται με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής ή/και με μετρητά.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η κατάθεση μετρητών σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή.

- Η μεταφορά μεταξύ λογαριασμών του δικαιούχου και του προμηθευτή εντός της ίδιας τράπεζας ή έμβασμα ανάμεσα σε λογαριασμούς διαφορετικών τραπεζών.
- Καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).
- Χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών του δικαιούχου που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
- Έκδοση επιταγής του δικαιούχου από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής.

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό αξίας άνω των €500 προ ΦΠΑ, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Δεν είναι αποδεκτές εξοφλήσεις μέσω επιταγών τρίτων ή συναλλαγματικών.

Οι δαπάνες που αφορούν σε αμοιβές προσωπικού, εξοφλούνται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

Σε σχέση με τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής ισχύουν τα ακόλουθα:

- Μεταφορά Ποσού από τον Λογαριασμό του Έργου σε λογαριασμό του Προμηθευτή (εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή.
- Κατάθεση Μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή. Απαιτείται αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στο λογαριασμό

πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ως καταθέτης ο δικαιούχος.

- Ηλεκτρονική Συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από και προς ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης.
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από το φορέα – μέλος της Ε.Ο. προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του Λογαριασμού του Έργου. Θα πρέπει να έχει εκδοθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο του σώματος της επιταγής και του οπισθόφυλλου καθώς και κίνηση του λογαριασμού του φορέα για την απόδειξη της είσπραξης της επιταγής.
- Εξόφληση μέσω Κάρτας Πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτείται αντίγραφο κίνησης κάρτας όπου αποτυπώνονται οι σχετικές κινήσεις και στο οποίο εμφανίζονται οι δόσεις ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή. Στην περίπτωση που η δαπάνη εξοφλείται σε δόσεις θα πρέπει να έχει εξοφληθεί το σύνολο αυτής σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησής της.
- Έκδοση Ταχυδρομικής Επιταγής – Ταχυπληρωμής. Πραγματοποιείται με κατάθεση μετρητών του δικαιούχου στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αποδεικτικό έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή.

Για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω μετρητών απαιτείται απόδειξη είσπραξης.

Για την επιβεβαίωση της εξόφλησης των ανωτέρω συναλλαγών ο δικαιούχος θα πρέπει να προσκομίζει υποχρεωτικά εκτός από τα τιμολόγια:

- Αντίγραφο κίνησης (extrait) του Λογαριασμού του Έργου για το σύνολο της ελεγχόμενης χρονικής περιόδου.
- Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) ή καρτέλα από υποσύστημα διαχείρισης προμηθευτών για το σύνολο των προμηθευτών που σχετίζονται με τις δηλωθείσες δαπάνες.
- Τα εξοφλημένα τιμολόγια θα πρέπει είτε να αναγράφουν τη λέξη «ΕΞΟΦΛΗΘΗ» στο σώμα τους και να φέρουν σφραγίδα και υπογραφή του εκδότη, είτε να συνοδεύονται από εξοφλητική απόδειξη στην οποία θα αναφέρεται και ο τρόπος εξόφλησης και τα τιμολόγια που αφορά.

Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του έργου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών του έργου.

Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται έκδοση μεγαλύτερου αριθμού τιμολογίων με σκοπό την μετάπτωση σε κατηγορία για την οποία η εξόφληση των δαπανών αυτών προβλέπεται να γίνεται με μετρητά).

Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταίρων /μετόχων της δικαιούχου επιχείρησης.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων του δικαιούχου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).

Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό, για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα απαιτείται μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης. Επίσης, πρέπει να προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης διαδρομής ελέγχου για την προμήθεια, τη διακίνηση και την παράδοση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.

Άρθρο 24**Διοικητικός έλεγχος της αίτησης πληρωμής – επαλήθευση – πιστοποίηση και ολοκλήρωση της πράξης**

1. Ο διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων πληρωμής διενεργείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα ο οποίος πιστοποιεί το ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου που αφορά σε κάθε αίτηση πληρωμής, σύμφωνα με το οποίο αποφασίζεται το ύψος του ποσού που θα καταβληθεί στο δικαιούχο και σύμφωνα με τη διαδικασία 1.6.4 «Διοικητικός έλεγχος και έγκριση αιτήσεων πληρωμής ή προκαταβολής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει.
2. Για τις αιτήσεις που κρίνονται πλήρεις διενεργείται διοικητικός έλεγχος. Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων, ενημερώνεται ο δικαιούχος προκειμένου να προβεί στις απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες. Ο διοικητικός έλεγχος δύναται να διενεργείται με την υποστήριξη του ΠΣΚΕ και χρησιμοποιείται τυποποιημένο έντυπο. Ο έλεγχος δύναται να συνίσταται: α) στη διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες βάσεις δεδομένων, όπου απαιτείται, β) στην εξέταση της συμφωνίας των υποβληθέντων με τα σχετικά υποδείγματα και γ) στην εξακρίβωση της νομιμότητας και πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών του αιτήματος ώστε τελικά να επαληθευτεί η ολοκληρωμένη ενέργεια σε σχέση με την αντίστοιχη αίτηση στήριξης, όπως αυτή έχει εγκριθεί (όπως επιλεξιμότητα, επίτευξη στόχων).
3. Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων πληρωμής, ο αρμόδιος για τον έλεγχο της αίτησης υπάλληλος δύναται να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία, να προτείνει αιτιολογημένα περικοπή μέρους ή του συνόλου των δαπανών αν αυτές κριθούν ότι δεν αφορούν στο έργο ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους ή και την απένταξη του δικαιούχου από το καθεστώς ενισχύσεων.
4. Στην περίπτωση που τα αναμενόμενα αποτελέσματα του επιχειρησιακού σχεδίου δεν είναι τα προσδοκώμενα, τότε στην έκθεση ολοκλήρωσης αυτού πρέπει να υπάρχει σαφής και αιτιολογημένη τεκμηρίωση.
5. Ο διοικητικός έλεγχος της αίτησης προκαταβολής αφορά στη συμμόρφωση με το υπόδειγμα της εγγυητικής επιστολής και στο ότι το ύψος της αιτούμενης προκαταβολής σχετίζεται με το συνολικό επιλέξιμο ποσό της παραγωγικής επένδυσης.
6. Ο διοικητικός έλεγχος της Δράσης 2 περιλαμβάνει οπωσδήποτε μία (1) επιτόπια επίσκεψη στον τόπο υλοποίησης του πιλοτικού έργου ή στο σημείο που θα επιλεγεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα ως καταλληλότερο (ή καταλληλότερα) για την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Ο αριθμός των επιτόπιων επισκέψεων της Δράσης 2 δύναται να αυξηθεί αν κριθεί απαραίτητο από τον ΕΦΔ ή στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των

Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1. Για την υλοποίηση των επιτόπιων επισκέψεων ισχύουν τα εξής:

- 6.1 Η εν λόγω επιτόπια επίσκεψη διενεργείται με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα μετά την υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής.
 - 6.2 Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα αποστέλλει μέσω συμβατικού ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν τη διενέργεια της επιτόπιας επαλήθευσης, ενημερωτικό έγγραφο ειδοποίησης στο Συντονιστή Φορέα.
 - 6.3 Η παρουσία κατά τη διάρκεια της επιτόπιας επίσκεψης των αρμοδίων στελεχών του δικαιούχου (Ε.Ο.) και απαραίτητα του Συντονιστή Φορέα αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της.
 - 6.4 Τα πορίσματα / αποτελέσματα των ανωτέρω επιτόπιων επισκέψεων λαμβάνονται υπόψη κατά το διοικητικό έλεγχο. Σε περίπτωση που η επιτόπια επίσκεψη δεν επιβεβαιώνει τα δικαιολογητικά σχετικά με την υλοποίηση του πιλοτικού έργου γίνονται οι σχετικές αλλαγές στα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου.
 - 6.5 Σε περίπτωση που διαπιστωθούν τυχόν ελλείψεις που εντοπίστηκαν στην επιτόπια επίσκεψη τα σχετικά στοιχεία είναι δυνατόν να αποσταλούν εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη γνωστοποίησή τους στο δικαιούχο.
7. Για τη διενέργεια των επιτόπιων επισκέψεων συστήνεται, κάθε φορά, από το Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή από τον Περιφερειάρχη, διμελής Επιτροπή η οποία αποτελείται από στελέχη του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ (κατά προτίμηση γεωπόνους ή γεωτεχνικούς) και - αν κριθεί απαραίτητο από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα - από μέλος του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας. Σκοπός των επιτόπιων επισκέψεων είναι η πιστοποίηση του φυσικού αντικείμενου της πράξης, σύμφωνα με τους όρους της Απόφασης Ένταξης (αρχικής ή τροποποιημένης) καθώς και η πιστοποίηση του οικονομικού αντικείμενου με βάση την Απόφαση Ένταξης, τα προσκομισθέντα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά.
 8. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα οι Διοικητικοί Έλεγχοι των Αιτήσεων Πληρωμής / Προκαταβολής δύνανται να καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
 9. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης στην οποία αναγράφονται ιδίως το συνολικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στους δικαιούχους με βάση τις προβλέψεις πληρωμών, όπως διαμορφώθηκε από τους αντίστοιχους διοικητικούς ελέγχους, η Συλλογική Απόφαση (Σ.Α.Ε.), ο ενάρημος (Κ.Α.Ε.) και ο τίτλος του έργου του

Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η διάθεση της πίστωσης. Η Απόφαση Έγκρισης Διάθεσης Πίστωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ και διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ.

10. Η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ, σε συνέχεια της ως άνω απόφασης, εκδίδει εντολή κατανομής πίστωσης με την οποία μεταφέρονται οι πιστώσεις στον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Την εντολή αυτή διαβιβάζει στην Τράπεζα της Ελλάδος, την αναρτά στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και την καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ.
11. Για κάθε πληρωμή ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα συντάσσει φάκελο πληρωμής ή προκαταβολής σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ τον οποίο διαβιβάζει στον ΟΠΕΚΕΠΕ.
12. Στις περιπτώσεις επιβολής μειώσεων ή κυρώσεων, οι δικαιούχοι έχουν τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής σύμφωνα με τη διαδικασία 1.6.5 “Καταβολή δημόσιας ενίσχυσης” του ΣΔΕ, όπως ισχύει. Η ενδικοφανής προσφυγή εξετάζεται από την Τριμελή Επιτροπή Προσφυγών του άρθρου 19 της παρούσας.
13. Έπειτα από την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την τελική πληρωμή του παρόντος άρθρου και εφόσον διαπιστωθεί ορθή ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου (πυλοτικού έργου ή/και παραγωγικής επένδυσης) και η τελική αίτηση πληρωμής κριθεί ως επιτυχής, η πράξη θεωρείται ολοκληρωμένη. Διευκρινίζεται ότι ως ορθή ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου νοείται η ολοκλήρωση του πυλοτικού έργου όπως αυτό έχει προβλεφθεί στην αίτηση στήριξης και την απόφαση ένταξης, ανεξαρτήτως αποτελεσμάτων (θετικά ή αρνητικά). Για τη Δράση 2, η διαδικασία πιστοποίησης της ορθής εφαρμογής του φυσικού αντικείμενου ξεκινά με την τελική αίτηση πληρωμής που αφορά στο επιχειρησιακό σχέδιο (πυλοτικό έργο) ενώ στην περίπτωση που υλοποιείται παραγωγική επένδυση στο πλαίσιο των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 η ορθή εφαρμογή της επενδυτικής δαπάνης αυτής και η ολοκλήρωση της πράξης στο σύνολό της ξεκινά με την τελική αίτηση πληρωμής για την παραγωγική επένδυση. Με ευθύνη του ΕΦΔ καταχωρείται μέσω ΟΠΣΑΑ Απόφαση Ολοκλήρωσης της Πράξης, σύμφωνα με τη διαδικασία 1.6.6 «Ολοκλήρωση πράξης» του ΣΔΕ (όπως ισχύει), η οποία και κοινοποιείται στο δικαιούχο.
14. Η οικονομική στήριξη καταβάλλεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για τη Δράση 1 στον τραπεζικό Λογαριασμό του Συντονιστή Φορέα και για τη Δράση 2 στον τραπεζικό Λογαριασμό κάθε φορέα – μέλους της Ε.Ο. με βάση τα αποτελέσματα των διοικητικών ελέγχων των αιτήσεων πληρωμής / προκαταβολής και πραγματοποιείται σύμφωνα με την διαδικασία 1.6.5 «Καταβολή δημόσιας ενίσχυσης» του ΣΔΕ. Η ενίσχυση καταβάλλεται σε κάθε περίπτωση σε λογαριασμό των μελών της Ε.Ο. και δεν επιτρέπεται η εκχώρηση και καταβολή του ποσού σε λογαριασμό τρίτου. Στην περίπτωση λήψης προκαταβολής από το δικαιούχο της

παραγωγικής επένδυσης και εφόσον ο λογαριασμός είναι έντοκος, οι παραγόμενοι τόκοι επιστρέφονται στον ΕΛΕΓΕΠ.

Άρθρο 25

Ανάκληση της αίτησης πληρωμής

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση πληρωμής οποτεδήποτε μετά την υποβολή της και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης σύμφωνα με το άρθρο 3, Καν (ΕΕ) 809/2014 και τη διαδικασία 1.6.2 «Ανάκληση αιτήσεων πληρωμής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον έχει αναγγελθεί επιτόπια επίσκεψη στον δικαιούχο.
2. Το αίτημα ανάκλησης της αίτησης πληρωμής δύναται να υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΠΣΚΕ. Στη συνέχεια το εν λόγω αίτημα ανάκλησης, υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το νόμιμο εκπρόσωπο του Συντονιστή Φορέα καθώς και από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των μελών της Ε.Ο. συνοδευόμενο από όλα τα δικαιολογητικά εγγράφως στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του.
3. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, η αίτηση ανάκλησης δύναται να μεταφέρεται από το ΠΣΚΕ στο ΟΠΣΑΑ με κατάλληλη υπηρεσία διαδικτύου που παρέχεται από το τελευταίο. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα εξετάζει τα σχετικά αιτήματα ανάκλησης άμεσα μετά τη φυσική υποβολή και ενεργεί ως εξής:
 - 3.1 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση ανάκλησης δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα πληρωμής, τότε καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ το παραδεκτό της ανάκλησης και ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος.
 - 3.2 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση ανάκλησης έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ύστερα από σχετική ενημέρωση από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, τότε καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ το παραδεκτό της ανάκλησης και ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος.
 - 3.3 Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο με την αίτηση ανάκλησης δημιουργείται υποχρέωση επιστροφής του συνόλου της στήριξης και ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
4. Η ανάκληση επαναφέρει το δικαιούχο στη θέση που βρισκόταν πριν υποβάλει την εν λόγω ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής.
5. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα γίνεται ενημέρωση του ΟΠΣΑΑ σχετικά με την αποδοχή της ανάκλησης πληρωμής

και ενημερώνεται ο δικαιούχος μέσω αποστολής μηνύματος στην διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει.

Άρθρο 26

Διόρθωση προφανών σφαλμάτων

1. Η διόρθωση προφανών σφαλμάτων πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.6.3. «Διόρθωση προφανών σφαλμάτων στις αιτήσεις πληρωμής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει.
2. Η διαδικασία διόρθωσης προφανών σφαλμάτων εφαρμόζεται οριζόντια από τη στιγμή που υποβάλλεται η αίτηση στήριξης ή η αίτηση πληρωμής και μέχρι την ολοκλήρωση της αντίστοιχης διαδικασίας. Ως προφανή σφάλματα μπορεί να αναγνωρίζονται ενδεικτικά αναριθμητισμοί ή αναγραμματισμοί, λάθη στα δεκαδικά ψηφία, λάθος στον ΑΦΜ ή στο όνομα του δικαιούχου.
3. Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώνουν και να προσαρμόζουν τις αιτήσεις τους ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4, Καν (ΕΕ) 809/2014.
4. Για το σκοπό αυτό υποβάλλουν στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, τροποποιημένη ή νέα συμπληρωματική αίτηση, συνοδευόμενη από τα σχετικά δικαιολογητικά, περιγράφοντας το προφανές σφάλμα. Η συμπληρωματική αίτηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα.
5. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα εφόσον αναγνωρίσει ότι πρόκειται για προφανές σφάλμα διενεργεί τις απαραίτητες διορθώσεις. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει τα εξής:
 - 5.1 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση.
 - 5.2 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ.
 - 5.3 Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και με την διόρθωση προκαλείται καταβολή επιπλέον στήριξης τότε αυτή καταβάλλεται, εφόσον το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει το αρχικό αναλογούν ποσό της στήριξης.
 - 5.4 Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και δημιουργείται υποχρέωση επιστροφής μέρους ή του συνόλου της στήριξης, ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

6. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, για τη διόρθωση των προφανών σφαλμάτων ενημερώνονται και οι σχετικές καταχωρήσεις στο ΟΠΣΑΑ και στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 27

Μακροχρόνιες υποχρεώσεις δικαιούχων

Κάθε φορέας – μέλος της Ε.Ο. υποχρεούται για πέντε (5) έτη μετά την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης της πράξης να τηρεί όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών για το μέρος του έργου που υλοποίησε και να τα θέτει στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων (ΕΥΔ ΠΑΑ, ΕΥΕ ΠΑΑ, ΕΥΔ ΕΠ της αντίστοιχης Περιφέρειας, ΟΠΕΚΕΠΕ) ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος, ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών του έργου.

Επιπροσθέτως, οι ερευνητικοί οργανισμοί που η χρηματοδότησή τους στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης έχει χαρακτηριστεί ως μη κρατική ενίσχυση, πρέπει με βάση την Εγκύκλιο 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016 της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων να διαχωρίζουν σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση τις οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες που ασκούν, και να παρέχουν τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της κατανομής μεταξύ αυτών εφόσον ζητηθούν από τον ΕΦΔ ή άλλο εθνικό ή κοινοτικό όργανο ελέγχου. Η ΕΥΔ ΠΑΑ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα ελέγχει ιδιαίτερα την πλήρωση των προϋποθέσεων με τις οποίες θεωρήθηκε ότι ο Ερευνητικός Οργανισμός εμπύπτει στις διατάξεις του άρθρου 2.1.1, σημείο 19 της υπ' αριθμ. 2014/С198/01 Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο ολοκλήρωσης των πράξεων.

Οι δικαιούχοι που υλοποιούν παραγωγική επένδυση στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2 πρέπει να τηρούν τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις που προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο των αντίστοιχων Υπομέτρων.

Άρθρο 28

Δειγματοληπτικοί επιτόπιοι έλεγχοι, εκ των υστέρων έλεγχοι, έκτακτοι έλεγχοι και έλεγχοι εποπτείας

Για τους δειγματοληπτικούς επιτόπιους ελέγχους, τους εκ των υστέρων ελέγχους, τους έκτακτους ελέγχους καθώς και τους ελέγχους εποπτείας εφαρμόζεται ότι ορίζεται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΠΑΑ 2014 – 2020, όπως ισχύει.

Άρθρο 29

Κυρώσεις από την αθέτηση των όρων και προϋποθέσεων

1. Εφόσον κατά την διάρκεια των ελέγχων των αιτημάτων στήριξης και πληρωμών και εν γένει κατά τη διάρκεια παρακολούθησης της υλοποίησης των πράξεων, διαπιστωθούν σοβαρές παρατυπίες επιβάλλονται οι κατά περίπτωση κυρώσεις

του παρόντος άρθρου σύμφωνα με τα άρθρα 63 και 64 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013, το άρθρο 63 του Καν. (Ε.Ε.) 809/2014 και το άρθρο 35 του Καν. (ΕΕ) 640/ 2014 όπως ισχύουν και τις σχετικές εθνικές διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

2. Ως σοβαρές αποκλίσεις για τα συγκεκριμένα Υπομέτρα θεωρούνται αυτές που σχετίζονται με τους όρους επιλεξιμότητας, με τις δεσμεύσεις και τους λοιπούς συμβατικούς όρους της απόφασης ένταξης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής διακριτές περιπτώσεις:
 - Αποκλίσεις από την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρησιακού σχεδίου (ανεξαρτήτως εξαγόμενων αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων, αν δηλαδή αυτά είναι θετικά ή μη) και ειδικά ως προς το περιεχόμενο των δεσμεύσεων ή των καταληκτικών προθεσμιών επίτευξής τους.
 - Διακοπή της συνεργασίας των μελών της Ε.Ο.
 - Αλλαγή των μελών της Ε.Ο. που δεν έγινε αποδεκτή από τον αρμόδιο ΕΦΔ.
 - Μείωση βαθμολογίας του δικαιούχου, ύστερα από αναβαθμολόγησή του κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή τη βαθμολογία του τελευταίου επιλεγέντα δικαιούχου.
3. Στην περίπτωση των παραπάνω σοβαρών αποκλίσεων η πράξη δύναται να τεθεί σε καθεστώς επιτήρησης, σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 4 του Ν. 4314/2014, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα. Στα έργα που τίθενται σε καθεστώς επιτήρησης γίνεται αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο Συντονιστή Φορέα στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου.
4. Για τους δικαιούχους οι οποίοι, είτε δεν μπορούν να ληφθούν διορθωτικά μέτρα είτε δεν συμμορφώθηκαν σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της προειδοποιητικής επιστολής και χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικής περίπτωσης:
 - 4.1 Αθετούν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις
 - 4.2 Δεν συμμορφώνονται με ενδεχόμενες συστάσεις
 - 4.3 Αθετούν τους όρους επιλεξιμότητας και τις δεσμεύσεις του θεσμικού πλαισίου
 - 4.4 Δεν υλοποιούν ορθά το επιχειρησιακό τους σχέδιο
 - 4.5 Δηλώνουν ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις του Υπομέτρου ή δεν δηλώνουν τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας
 - 4.6 Επιθυμούν να αποδεσμευτούν από το πρόγραμμα, επιστρέφοντας οικειοθελώς την καταβληθείσα στήριξη,
 εφαρμόζονται οι ακόλουθες κυρώσεις:
 - Ανακαλείται η απόφαση ένταξης στο πρόγραμμα.

- Ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί επιστρέφονται στο σύνολό τους εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσες επιμερισμένες σύμφωνα με το καταβληθέν ποσό σε κάθε μέλος της Ε.Ο.

Δικαιούχοι που δηλώνουν ψευδή στοιχεία ή με πρόθεση αποκρύπτουν στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις του Μέτρου, αποκλείονται από την παροχή στήριξης καθώς και από την υποβολή πρότασης σε επόμενη πρόσκληση στο πλαίσιο του ίδιου Μέτρου.

5. Για τους δικαιούχους που δεν τηρούν τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις η δημόσια οικονομική ενίσχυση που τους έχει καταβληθεί ανακτάται ως αχρεωστήτως καταβληθείσα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.
6. Εφόσον κατά το διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων πληρωμής, υπάρχει διαφορά κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, μεταξύ του ποσού (x) που πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο με βάση την αίτηση πληρωμής και του ποσού (y) που είναι επιλέξιμο και πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο μετά το διοικητικό έλεγχο αυτής, επιβάλλεται διοικητική κύρωση και συγκεκριμένα μείωση στο ποσό (y). Το ποσό της μείωσης θα ισούται με τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών και θα είναι $(x - y)$. Άρα ο δικαιούχος θα λαμβάνει το ποσό $(z) = y - (x - y)$. Το εν λόγω ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης. Η προαναφερόμενη διοικητική κύρωση επιβάλλεται κατ' αναλογία για μη επιλέξιμο τίμημα της πράξης που εντοπίζεται κατά τη διάρκεια της πράξης μέσω σχετικών ελέγχων. Συνεπώς αν από αποτέλεσμα ελέγχου που διενεργείται χρονικά μεταξύ της απόφασης ένταξης και του αιτήματος πληρωμής προκύψει μείωση του αρχικού ποσού στήριξης, τότε εκτός από τη μείωση θα επιβάλλεται και η σχετική ποινή. Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της αρμόδιας αρχής ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια αρχή κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.
7. Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία, εξαιρετικές περιστάσεις, προφανή σφάλματα τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή, σφάλμα της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από το πρόσωπο το οποίο αφορά η διοικητική κύρωση και όταν η αρμόδια αρχή πεισθεί ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν ευθύνεται για τη μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις.
8. Για τις ανωτέρω αναφερόμενες κυρώσεις του παρόντος άρθρου συντάσσονται μέσω των πληροφοριακών συστημάτων σχετικά πορίσματα από την Υπηρεσία που διενεργεί τον έλεγχο.

Άρθρο 30

Ανωτέρα βία και έκτακτες ή εξαιρετικές περιστάσεις

Ως περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων δύναται να θεωρηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες ιδίως περιπτώσεις:

Α) Σοβαρή φυσική καταστροφή που προκαλεί σημαντική ζημιά στις εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου

Β) Καταστροφή, λόγω ατυχήματος, κτιρίων που χρησιμοποιούνται στην εκτροφή ζώων για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου.

Γ) Επιζωοτία ή νόσος των φυτών, που πλήττει αντιστοίχως ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου, για τα έτη υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου.

Δ) Απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.

Σε περιπτώσεις γεγονότων ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων, ο δικαιούχος κοινοποιεί στον ΕΦΔ εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από τη λήξη τους, έγγραφο με το οποίο εξειδικεύει τα γεγονότα αυτά συνοδευόμενο με τα απαραίτητα αποδεικτικά.

Άρθρο 31

Γενικές διατάξεις

Η παρούσα να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και ισχύει από τη δημοσίευσή της.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ**(το οποίο τροποποιείται ανάλογα με τα στοιχεία που απαιτούνται για κάθε Δράση)****ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ /
ΈΡΓΟΥ**

«.....
.....» **ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ (16.1 - 16.2 ή 16.1 – 16.5) ΤΟΥ ΠΑΑ
2014-2020**

[Τονίζεται ότι το περιεχόμενο (κείμενο άρθρων) του παρόντος σχεδίου συμφωνητικού δεν είναι δεσμευτικό, αλλά ενδεικτικό, και μπορεί να τροποποιηθεί αναλόγως, σύμφωνα με τις τελικές συμφωνίες των συμβαλλομένων μερών. Ωστόσο θα πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον διατάξεις για τα ζητήματα που θεωρείται ότι είναι απαραίτητο να διευθετούνται με το συμφωνητικό συνεργασίας, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου].

Στ..... (τόπος), σήμερα την (ημερομηνία), οι κατωτέρω αναφερόμενοι συμβαλλόμενοι:

1., που εδρεύει στην....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τ...
..... κ... .., δυνάμει¹ του, και ο οποίος θα αποκαλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας «Συντονιστής Φορέας»

2., που εδρεύει στην....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τ...
..... κ... .., δυνάμει του, και ο οποίος θα αποκαλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας «.....²»

3., με την επωνυμία, που εδρεύει στην....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τ...
..... κ... .., δυνάμει του, και ο οποίος θα αποκαλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας «.....»

[.....]

¹ Εφόσον απαιτείται να αναφέρονται τα νομιμοποιητικά έγγραφα για την εξουσιοδότηση υπογραφής του παρόντος, όπως π.χ. αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων ή άλλων αρμόδιων οργάνων.

² Να αναγράφεται ο τρόπος με τον οποίο θα αποκαλείται το Μέλος στη συνέχεια του κειμένου για λόγους συντομίας.

Έχοντας υπόψη:

1. Την υπ' αριθμ. πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προτάσεων στο Υπομέτρο 16.1-16.2 ή 16.1 – 16.5 του ΠΑΑ 2014-2020.
2. Την υπ' αριθμ. Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με ΘΕΜΑ: Λεπτομέρειες εφαρμογής του Υπομέτρου 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» ή του Υπομέτρου «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020.

Συμφωνούν, συνομολογούν και κάνουν αμοιβαία αποδεκτά τα ακόλουθα:

Τα συμβαλλόμενα μέρη, ο μὲν πρώτος υπό την ιδιότητα του Συντονιστή Φορέα, οι δε υπόλοιποι υπό την ιδιότητα των εταίρων – Μελών, υπέβαλαν προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Υπομέτρου 16.1-16.2 ή 16.1-16.5 πρόταση για την υλοποίηση της Πράξης / Έργου με τίτλο «.....» στο ΠΑΑ 2014-2020.

Ο γενικός σκοπός της Προτεινόμενης Πράξης είναι

.....

Κατόπιν των ανωτέρω, για την εύρυθμη και αποτελεσματική υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης, τα συμβαλλόμενα μέρη προβαίνουν στη σύναψη του Συμφωνητικού Συνεργασίας, με το οποίο προσδιορίζουν το γενικό πλαίσιο και τους γενικούς και ειδικούς όρους για την εκτέλεση του αντικειμένου του.

ΑΡΘΡΟ 1

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του παρόντος Συμφωνητικού Συνεργασίας είναι η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των Μελών της Ε.Ο., η οργάνωση της διαχείρισης του Έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμμετεχόντων Μελών, καθώς και η διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με τα Δικαιώματα Πρόσβασης και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

Σε κάθε περίπτωση, το παρόν Συμφωνητικό έχει ρόλο συμπληρωματικό και όχι αναιρετικό προς την Απόφαση Ένταξης και το συνημμένο σε αυτήν Τεχνικό Παράρτημα του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 2

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

Οι συμβαλλόμενοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συνεργαστούν μεταξύ τους για την ομαλή και αποτελεσματική υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης / Έργου και για τη διασφάλιση της τήρησης των προδιαγραφών σε ότι αφορά το φυσικό αντικείμενο, το οικονομικό αντικείμενο και τις διαδικασίες υλοποίησης της Πράξης, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο παρόν συμφωνητικό.

Ειδικότερα:

- 2.1. Ο Συντονιστής Φορέας του έργου, αναλαμβάνει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
[.....]
- 2.2. Το «.....Μέλος 1» αναλαμβάνει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

[.....]

2.3. Το «.....Μέλος 2» αναλαμβάνει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

[.....]

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο σημείο αυτό θα πρέπει να περιγραφούν αναλυτικά οι συγκεκριμένες υποχρεώσεις που αναλαμβάνει κάθε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη για την υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης, κατά τρόπο που να προσδιορίζεται με σαφήνεια το εγκεκριμένο αντικείμενο των ενεργειών που αναλαμβάνει κάθε συμβαλλόμενος να υλοποιήσει, προκειμένου να καθίσταται εφικτή η εφαρμογή των διαδικασιών του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

Κάθε μέλος της Ε.Ο. διατηρεί την ευθύνη εξ' ολοκλήρου απέναντι στον ΕΦΔ για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει και αλληλεγγύως για το σύνολο του έργου.

2.4 Το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του συνόλου της Πράξης / Έργου ανά συμβαλλόμενο μέρος συμφωνείται ως εξής:

.....

2.5 Η ανάλυση του συνολικού προϋπολογισμού της Πράξης / Έργου ανά συμβαλλόμενο μέρος συμφωνείται ως εξής:

Μέλος	Π/Υ	Ποσοστό συμμετοχής (%)
Συνολικός Π/Υ		100%

2.6 Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης συμφωνείται ότι δικαιούχος αυτής είναι το/α «.....Μέλος/η»

ΆΡΘΡΟ 3

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

Κάθε Μέλος δεσμεύεται να γνωστοποιεί εγκαίρως στο Συντονιστή Φορέα του έργου ή/ και στα λοιπά Μέλη κάθε σημαντική πληροφορία, γεγονός, πρόβλημα ή καθυστέρηση που ενδέχεται να επηρεάσει το Έργο. Επίσης, κάθε Μέλος δεσμεύεται να παρέχει στον Συντονιστή του έργου, αλλά και στα λοιπά Μέλη της Ε.Ο., έγκαιρα και έγκυρα όλες τις πληροφορίες και το υλικό που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο της εκτέλεσης του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 4**ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ - ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ**

4.1 Η διάρκεια του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής του έως την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης της Πράξης που αφορά το εν λόγω έργο από την αρμόδια Υπηρεσία.

4.2 Η επιλεξιμότητα δαπανών αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης.

4.3 Το παρόν συμφωνητικό θα διακοπεί αυτόματα σε περίπτωση που συμβεί ένα από τα παρακάτω:

- i. Ανάκληση της απόφασης ένταξης
- ii. Αδυναμία λειτουργίας οποιουδήποτε Μέλους της Ε.Ο. εξαιτίας της οποίας συμφωνηθεί, με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου ΕΦΔ, η διακοπή του έργου.

Στην περίπτωση αυτή κάθε μέλος αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις που του αναλογούν σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου (Υπουργική Απόφαση και πρόσκληση).

4.4 Κανένα Μέλος της Ε.Ο. δεν απαλλάσσεται, λόγω απόσυρσης ή διακοπής, από:

- i. τις υποχρεώσεις του, στα πλαίσια της Απόφασης Ένταξης ή του παρόντος Συμφωνητικού, αναφορικά με το κομμάτι εργασίας που υλοποιήθηκε (ή που θα έπρεπε να είχε υλοποιηθεί) μέχρι την ημερομηνία απόσυρσης ή διακοπής και
- ii. οποιεσδήποτε υποχρεώσεις ή ευθύνες προκύπτουν από την εν λόγω αποχώρηση ή διακοπή.

ΑΡΘΡΟ 5**ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ**

5.1 Ο συνολικός προϋπολογισμός της Πράξης / Έργου ανέρχεται στο ποσό τωνΕυρώ.

5.2 Το ποσό της Δράσης 1 καταβάλλεται εξ' ολοκλήρου στο Συντονιστή Φορέα.

5.3 Το ποσό της Δράσης 2 καταβάλλεται σε κάθε Μέλος της Ε.Ο., στο τραπεζικό λογαριασμό που έχει δηλωθεί για κάθε συμβαλλόμενο, και κατά το ποσό που του αναλογεί σύμφωνα με τις επί μέρους δαπάνες και σε αντιστοιχία με τις ενότητες εργασίας και τα παραδοτέα της Πράξης που περιγράφονται στο άρθρο 2 του παρόντος συμφωνητικού καθώς και στην αίτηση στήριξης.

5.4 Υπερβάσεις κόστους του συνολικού προϋπολογισμού της προτεινόμενης Πράξης βαρύνουν τους συμμετέχοντες στο σχήμα υλοποίησης της Πράξης.

ΑΡΘΡΟ 6**ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΟΡΩΝ, ΣΥΝΕΠΕΙΣ, ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ**

6.1 Η παράβαση οποιουδήποτε από τους όρους του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας, οι οποίοι θεωρούνται όλοι ουσιώδεις ή η παράβαση των διατάξεων του Νόμου και της καλής πίστης από οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη παρέχει στο άλλο μέρος το δικαίωμα να καταγγείλει το συμφωνητικό και να αξιώσει κάθε θετική ή αποθετική ζημία του.

6.2 Σε περίπτωση αιτιολογημένης αδυναμίας ή υπαίτιας καθυστέρησης ή μη προσήκουσας υλοποίησης των αναληφθεισών υποχρεώσεων από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, αφενός το γεγονός κοινοποιείται στον αρμόδιο ΕΦΔ και αφετέρου με τη σύμφωνη γνώμη όλων των Μελών της Ε.Ο. πραγματοποιούνται ενέργειες για την υποκατάσταση του εν λόγω εταίρου εφόσον ληφθεί η σχετική

έγκριση από τον αρμόδιο ΕΦΔ.

- 6.3 Σε περίπτωση παραβίασης, από ένα Μέλος της Ε.Ο. (στο εξής «Παραβιάζων»), των υποχρεώσεων του στο πλαίσιο του παρόντος Συμφωνητικού (ή και της Απόφασης Ένταξης), η οποία παραβίαση, με απόφαση των υπολοίπων Μελών, θεωρείται ότι δεν είναι δυνατό να επανορθωθεί μέσα σε () ημερολογιακές ημέρες από τη γραπτή ειδοποίηση που θα αποσταλεί στον Παραβιάζοντα από το Συντονιστή Φορέα του Έργου, τα υπόλοιπα Μέλη μπορούν από κοινού να αποφασίσουν τη διακοπή της ισχύος του παρόντος Συμφωνητικού με τον Παραβιάζοντα, μετά από προγενέστερη γραπτή ειδοποίηση () ημερολογιακών ημερών από το Συντονιστή του Έργου.
- Σε περίπτωση που σύμφωνα με απόφαση των υπολοίπων Μελών της Ε.Ο., η προαναφερόμενη παραβίαση είναι δυνατό να επανορθωθεί μέσα σε εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες από τη γραπτή ειδοποίηση που θα σταλεί στον Παραβιάζοντα από το Συντονιστή του Έργου, δίνεται ανάλογο χρονικό περιθώριο για την επανόρθωση της παραβίασης.
- 6.4 Σε περίπτωση που σ' αυτό το χρονικό διάστημα διαπιστώνεται η αδυναμία του Παραβιάζοντα Μέλους να εκπληρώσει την υποχρέωσή του στα δεδομένα χρονικά περιθώρια, τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο. μπορούν να προβούν στην διακοπή της ισχύος του παρόντος Συμφωνητικού για τον εν λόγω Φορέα και να ζητήσουν την αντικατάστασή του με νέο Μέλος, υπό τους όρους και σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου.
- 6.5 Οποιοδήποτε Μέλος της Ε.Ο. μπορεί να ζητήσει διακοπή της συμμετοχής του στο έργο και στο παρόν Συμφωνητικό Συνεργασίας, μετά από γραπτή ειδοποίηση προς τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο. τουλάχιστον () ημέρες (ή μήνες) πριν, η οποία θα αναφέρει τους λόγους που υφίστανται για τη διακοπή και οι οποίοι θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως «σοβαροί», όπως, ενδεικτικά, η αποδεδειγμένη διακοπή ή αδυναμία λειτουργίας του Μέλους.
- 6.6 Σε κάθε περίπτωση ο αρμόδιος ΕΦΔ, θα πρέπει να ενημερωθεί γραπτώς και να αποδεχτεί την ανωτέρω τροποποίηση μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- 6.7 Οι συνέπειες απόσυρσης Μέλους από την Ε.Ο. είναι οι εξής:
- i. Το Αποσυρόμενο Μέλος συμφωνεί να αντιμετωπίσει ως τέτοια οποιαδήποτε εμπιστευτική πληροφορία, όπως ορίζεται στο παρόν συμφωνητικό, για περίοδο ετών από την ημερομηνία απόσυρσής του, και συμφωνεί να μην εφαρμόσει Γνώση που προέκυψε από τη συμμετοχή του στο Έργο.
 - ii. Δικαιώματα Πρόσβασης: Οποιοδήποτε Μέλος αποσύρεται από τη Συνεργασία:
 - Κατ' αρχήν χάνει, μετά από την απόσυρσή του, τα Δικαιώματα Πρόσβασης στην παραχθείσα Γνώση και την προσδιοριζόμενη Προϋπάρχουσα Τεχνογνωσία.
 - Κατ' εξαίρεση, διατηρεί τα Δικαιώματα Πρόσβασης στην Προϋπάρχουσα Τεχνογνωσία και στην παραχθείσα Γνώση των άλλων Μελών της Ε.Ο. (στη μορφή που αυτά υπήρχαν κατά την ημερομηνία απόσυρσής του), υπό τις εξής προϋποθέσεις: (α) αυτό απαιτείται για τη χρήση της Γνώσης της οποίας είναι ιδιοκτήτης ή συν-ιδιοκτήτης και (β) τα εν λόγω Δικαιώματα Πρόσβασης ζητούνται μέσα σε τουλάχιστον () έτη από την ημερομηνία απόσυρσής του.
 - iii. Οικονομικές Επιπτώσεις για το Αποσυρόμενο Μέλος:
 - Το Αποσυρόμενο Μέλος θα καταβάλλει οικονομική αποζημίωση εάν η απόσυρση έχει επιπτώσεις στην διεκπεραίωση του Έργου. Το ποσό θα καθορίζεται από τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο.

- Το Αποσυρόμενο Μέλος θα πρέπει να τηρήσει όλες τις οικονομικές του υποχρεώσεις που ίσχυαν πριν από την ημερομηνία της απόσυρσής του.
 - Το Αποσυρόμενο Μέλος θα πρέπει να επιστρέψει όλο το ποσό που αντιστοιχεί στις πληρωμές που έλαβε από τον αρμόδιο ΕΦΔ.
 - iv. Το Αποσυρόμενο Μέλος θα επιστρέψει όλο τον εξοπλισμό ή τα υλικά που του παρασχέθηκαν από τα άλλα Μέλη της Ε.Ο. στο πλαίσιο του έργου.
 - v. Το Αποσυρόμενο Μέλος συμφωνεί να παρέχει, ακόμη και μετά την αποχώρησή του, επαρκή υποστήριξη στα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο. για την ολοκλήρωση της εργασίας που σχετίζεται με τις δικές του δραστηριότητες, (όπως αυτές καθορίζονται στην Απόφαση Ένταξης πριν από την αποχώρησή του) στο πλαίσιο του Έργου και των σχετικών Παραδοτέων.
- 6.8 Ο αποκλεισμός ενός Μέλους από την Ε.Ο. μπορεί να αποφασιστεί μετά από ομόφωνη απόφαση των Μελών της Ε.Ο., πλην της ψήφου του αποκλειόμενου Μέλους, τηρώντας τους όρους του θεσμικού πλαισίου του Υπομέτρου. Ο αποκλεισμός ενός Μέλους έχει τις ίδιες συνέπειες με την απόσυρση.
- 6.9 Η συμμετοχή ενός νέου Μέλους στην Ε.Ο. μπορεί να αποφασιστεί μετά από ομόφωνη απόφαση των Μελών της. Σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε αλλαγή στους συμμετέχοντες στην Ε.Ο. θα γίνεται σύμφωνα με τους όρους του θεσμικού πλαισίου του Υπομέτρου και θα υπόκειται στην έγκριση του αρμόδιου ΕΦΔ. Με τη συμμετοχή του στο Έργο ένα Νέο Μέλος συμφωνεί να συμμετέχει υπό τους όρους του θεσμικού πλαισίου του Υπομέτρου και της Απόφασης Ένταξης. Η προσχώρηση στην Ε.Ο. ενός νέου Μέλους έχει ισχύ από την ημερομηνία που ο Συντονιστής Φορέας λαμβάνει την έγκριση συμμετοχής του Νέου Μέλους από τον αρμόδιο ΕΦΔ, ενώ η συμμετοχή του Νέου Μέλους στο παρόν Συμφωνητικό Συνεργασίας ισχύει από την υπογραφή της αντίστοιχης τροποποίησης του εγγράφου. Το Νέο Μέλος έχει πρόσβαση στην Προϋπάρχουσα Τεχνογνωσία των άλλων Μελών της Ε.Ο. σύμφωνα με τους όρους που τίθενται στο παρόν συμφωνητικό. Εντούτοις, ένα Μέλος θα έχει το δικαίωμα να αποκλείσει μέρος της Προϋπάρχουσας Τεχνογνωσίας του από τα Δικαιώματα Πρόσβασης ενός νέου Μέλους, μέσω γραπτής ειδοποίησης προς τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο., που θα γνωστοποιηθεί πριν από την υπογραφή της σχετικής τροποποίησης του Συμφωνητικού Συνεργασίας για τη συμμετοχή του Νέου Μέλους. Το νέο Μέλος θα έχει πρόσβαση στη Γνώση που υπήρχε πριν από τη συμμετοχή του, εφόσον είναι αναγκαία για την περαιτέρω υλοποίηση του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 7

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Τα Μέλη της Ε.Ο. συμφωνούν να καταβάλλουν προσπάθειες για τη φιλική διευθέτηση οποιασδήποτε διαφωνίας προκύπτει μεταξύ τους σε σχέση με την υλοποίηση του Έργου που έχει ενταχθεί στα πλαίσια του Υπομέτρου 16.1 – 16.2 ή 16.1 – 16.5. Σε περίπτωση αποτυχίας, κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που αφορά στην εκτέλεση και ερμηνεία των όρων του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας δύναται να επιλύεται από τα αρμόδια Δικαστήρια.

ΑΡΘΡΟ 8

ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Τα συμβαλλόμενα μέρη δηλώνουν ρητά ότι έλαβαν γνώση και αποδέχονται πλήρως τους ειδικούς όρους χρηματοδότησης του Υπομέτρου 16.1-16.2 ή 16.1 – 16.5 του ΠΑΑ 2014-2020.

Ειδικότερα, τα συμβαλλόμενα μέρη δηλώνουν ρητά και αναγνωρίζουν τα ακόλουθα:

- i. Ο Συντονιστής Φορέας της Πράξης, υποχρεούται να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για την υποβολή της αίτησης στήριξης, τη συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες, τη διεκπεραίωση όλων των υποθέσεων και υποχρεώσεων που αναλαμβάνει για την ορθή υλοποίηση της Πράξης / Έργου και την ενημέρωση των υπολοίπων φορέων της σύμπραξης.
- ii. Ο σχηματισμός και η εφαρμογή του εταιρικού σχήματος μεταξύ του Συντονιστή Φορέα και των εταίρων, πρέπει να ευρίσκεται σε συμμόρφωση με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.
- iii. Η ανωτέρω συμφωνία πρέπει να συνταχθεί στην Αγγλική γλώσσα αν ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι αλλοδαπός.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο σημείο αυτό θα μπορούσαν να περιληφθούν, αν κρίνεται σκόπιμο, ειδικότερα άρθρα που αφορούν τα πνευματικά δικαιώματα, την υποχρέωση εχεμύθειας ή άλλες διατάξεις, η διατύπωση των οποίων επαφίεται στην κρίση των μερών.

ΑΡΘΡΟ 9

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ/ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

9.1 Κατά τη διάρκεια του έργου και για μια περίοδο ετών από τη λήξη του, τα Μέλη της Ε.Ο. θα θεωρούν απόρρητες/ εμπιστευτικές, οποιοσδήποτε πληροφορίες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια του έργου από άλλο Μέλος της Ε.Ο. Συνεπώς, κάθε Μέλος της Ε.Ο. συμφωνεί και δεσμεύεται για τα εξής:

- i. δεν θα χρησιμοποιήσει οποιοσδήποτε τέτοιες πληροφορίες για οποιοδήποτε σκοπό εκτός του πλαισίου των όρων της Απόφασης Ένταξης και του παρόντος Συμφωνητικού Συνεργασίας,
- ii. δεν θα αποκαλύψει οποιοσδήποτε τέτοιες πληροφορίες σε οποιοδήποτε τρίτο, εκτός αν υπάρχει γραπτή συγκατάθεση του άλλου Μέλους, και
- iii. τέτοιες πληροφορίες δεν θα αντιγραφούν, ούτε θα αναπαραχθούν συνολικά ή εν μέρει, σε περιπτώσεις όπου τέτοια αντιγραφή ή αναπαραγωγή δεν έχει εγκριθεί εκ των προτέρων γραπτώς από άλλο Μέλος.

9.2 Καμία ευθύνη δεν καταλογίζεται για οποιοσδήποτε τέτοιες πληροφορίες αν :

- i. έχουν δημοσιοποιηθεί πριν από, ή μετά από την κοινοποίησή τους,
- ii. είναι ήδη γνωστές, όπως αποδεικνύεται από γραπτά τεκμήρια στα αρχεία του εν λόγω Μέλους,
- iii. έχουν νομότυπα ληφθεί, χωρίς παραβίαση του παρόντος Συμφωνητικού, από τρίτο, ο οποίος δεν δεσμεύεται από τους όρους του παρόντος Συμφωνητικού,
- iv. έχουν δημοσιοποιηθεί χωρίς παραβίαση του παρόντος Συμφωνητικού,

ΑΡΘΡΟ 10

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

10.1 Οποιαδήποτε τροποποίηση ή παράταση του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας γίνεται μόνον εγγράφως με κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων μερών.

Η μη άσκηση δικαιωμάτων ή η παράλειψη υποχρεώσεων από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος ή η ανοχή καταστάσεων αντίθετων προς το παρόν συμφωνητικό συνεργασίας, καθώς και

η καθυστέρηση στη λήψη μέτρων που προβλέπει το συμφωνητικό αυτό από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραίτηση των συμβαλλομένων μερών από δικαίωμα ή απαλλαγή από υποχρεώσεις τους ή αναγνώριση δικαιωμάτων στα συμβαλλόμενα μέρη, που δεν αναγνωρίζονται από αυτή τη συμφωνία συνεργασίας.

10.2 Σε περίπτωση που υπάρχει ουσιώδης διαφορά ανάμεσα στους όρους της Απόφασης Ένταξης και στις διατάξεις του παρόντος, τα Μέλη της Ε.Ο. δεσμεύονται να προβούν άμεσα σε ανάλογη τροποποίηση του παρόντος Συμφωνητικού, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο από τον αρμόδιο ΕΦΔ.

10.3 Όλες οι τροποποιήσεις και μετατροπές στο παρόν Συμφωνητικό γίνονται με επίσημα έγγραφα τα οποία υπογράφονται από όλα τα Μέλη της Ε.Ο.

Αυτά συμφώνησαν, συνολόγησαν και συναποδέχθηκαν τα συμβαλλόμενα μέρη, σε απόδειξη των οποίων συντάχθηκε το παρόν σύμφωνο συνεργασίας και υπογράφεται σε _____ πρωτότυπα, έλαβε δε κάθε συμβαλλόμενος από ένα.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

.....,/...../20...

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ ΦΟΡΕΑ)

.....

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΜΕΛΟΥΣ 1)

.....

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΜΕΛΟΥΣ 2)

.....

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΜΕΛΟΥΣ 3)